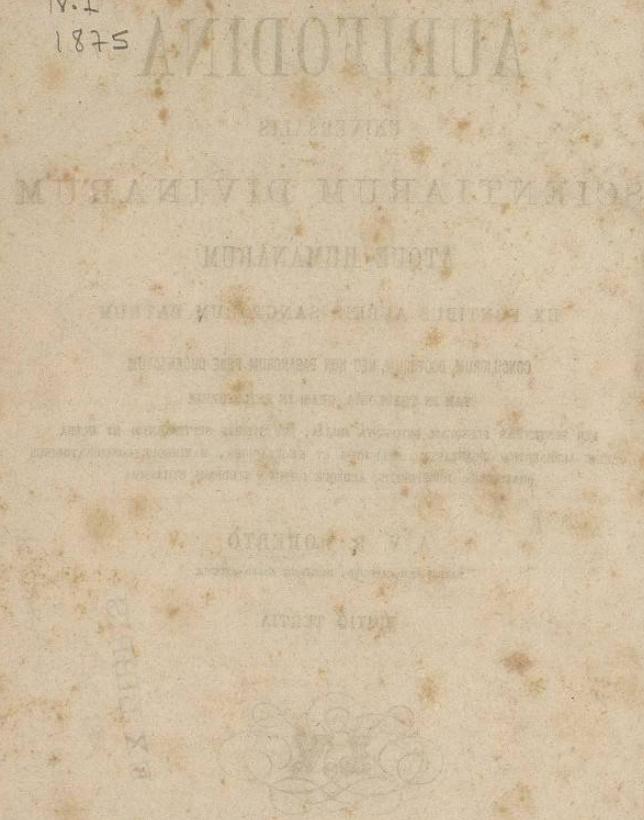

BV 4611

R6

N.L.

1875

AURIFODINA UNIVERSALIS

SCIENTIARUM DIVINARUM

ATQUE HUMANARUM.

ABBAS.

ABBAS.

COLLECTOR. *Etymologia*. Abbas venit ab *Abba*, quod est dictio Syra, significans *Patrem*, et græce *Ἄββας* dicitur.

COLLECTOR. *Definitio*. Abbas est summus monasterii gubernator, qui aetate, eruditio, pietate, patris vice censibilis est, aut esse debet.

SENTENTIA PATRUM.

S. ANTONIN. 1. Si quis abbas cautus in regimine, humilis, castus, misericors, discretus, sobriusque non fuerit, ac divina præcepta verbis et exemplis non ostenderit, a suo arcetor honore. In *Summa*, part. 3, tit. 16, cap. 7.

2. Abistes pro humilitate religionis in episcoporum potestate consistunt. Et si quid extra regulam fecerint, ab episopis corrigitur. *Ibid.*

3. Praesules illuminate debent verbo, posse exemplo, et favere egentes beneficio. Serm. 40, ad *Frates in errore*.

S. BENEDICT. 4. Abbas qui præcessus dignus est monasterio, semper meminisse debet quod dicitur, et nomen majoris, factis implere. In *Regula*, cap. 2.

5. Abbas nihil extra præceptum Domini debet aut docere, aut constitutere, vel iubere; sed jussio ejus, vel doctrina, fermentum divine justitiae in discipolorum mentibus conspergatur. *Ibid.*

6. Ordinatus abbas cogit semper quod omnis suscepit, et cui redditurus est rationem vilificationis sue, sciatque sibi oportere prodesse magis quam praesse. *Ibid.*, cap. 64.

7. Studeat abbas plus amari quam timeri.
Ibid.

8. Pro abbatis, aliquique dignitatibus ita impudenter hodie decertatur, ut ecclesiarum redditus in superfluitatis et vanitatis usus dissiperintur. Serm. super *Qui habitat*.

9. Sie te stabilitatem in loco exhibeas, ut abbas subjici non contemnas; sic oheidas subjectus abbatii, ut stabilitatem non amittas. Epist. 7, *ad Adam monach.*

10. Monachum facit professio, prelatum necessitas; ut autem non prejudicet necessitas professionis, accedat, non succedat, prelato monachatu. Epist. 42, *ad Henricum, archiepisc. Senonensem*.

11. Promotio abbatis, emancipatio filii est. Epist. 87, *ad Ogerium, canonicum regularum*.

12. Decet caput Ecclesie non solum habere sanitatem, sed et famam decorum. Epist. 127.

13. Animæ que sanas sunt, portari non indigent, ac per hoc nee onus sunt. Quosecumque de tuis invenies tristes, pusillanimes, miseriosos, ipsorum te patrem, ipsorum te noveras esse abbatem. *Prose.*

14. Consolando, exhortando, increpando, agis opus tuum, portas omnis tum; et portans, sanas quos samados portas. Epist. 73, *ad Genaldum abbatem*.

15. Super fratrum transgressiones, non super patrum traditiones constituir, qui abbas eligitur, et cui redditurus est rationem vilificationis sue, sciatque sibi oportere prodesse magis quam praesse. *Ibid.*, cap. 64.

16. Mentiens si non vidi abbatem sexaginta

- equos, et eo amplius in suo ducere comitatu; dieas, si videoas eos transentes, non patres esse monasteriorum, sed dominos castellorum: non rectores animarum, sed principes provinciarum. In *Apologia*.
17. Abbas non supra regulam est, cui semel et ipse spontanea se professione submisit. *De Precepto et dispens.*
- S. BONAVENT. 18. Ad prelationis statum non congruit accedere, nisi perfectum. In *Apologia pauperum*, respons. 1, cap. 3.
- CONCILII AURELIAN. 19. Abbatibus de rebus ecclesiasticis alienare, et obligare absque permisso et subscriptione episcopi nihil licet. *Concilium Aurelianense apud Gratianum in Decretis*, causa 12, quast. 2, part. 2, canonie *Abbatibus*.
- S. ELIGIUS. 20. Dum timore de me, et dum formido de amabu[m] mihi commissis, dupli timore ac dolore consumer. *Hornil.* 12.
- GLOSSA DECRETALIS. 21. Abbas potius est nomen officii quam dignitatis. Apud *Gratianum*.
- MAGNUS. 22. Ille vere et bene praepositus est sua domui, qui familiam suam bene gubernat verbo et exemplo. *Ibid.*
- S. GREGOR. 23. Quid sunt aliud labentium dignitatum infusa, nisi pulvis? Lib. 2 in *Regum*, cap. 1, super illud: *Suscitans de pulvere egenum*.
- MAGNUS. 24. Defunctio abbate cujuscumque congregacionis, non extraneus nisi de eadem conversatione eligatur, quem sibi proprii voluntate, concors fratum societas elegerit. Libr. 7 in *Registro*, indic. 1, cap. 18, epist. 18, ad *Marianum, episcop.* *Ravenatem*.
25. Si quid, dum quis abbatis fungitur officio, acquisivit, non suum, sed monasteri ipsius esse cognoscat. Lib. 4 in *Registro*, indic. 3, cap. 1, epist. 1, ad *Romanum defensorem*.
26. Valde mirum est quod tu, qui abbas dicris esse, adhuc monachus non sis. Lib. 7 in *Registro*, indic. 4, cap. 42, ad *Urbicum abbatem*.
27. Caveant monachi ne, potentia regum vel antistitium convicti, in electione abbatis loco pastoris suscipiant tyrannum. Lib. 12 in *Registro*, indic. 7, cap. ultim.
28. Uniusenque presulius mentem, curarum densitas vasta. Lib. 4 *Dialogi*, cap. 4, verbo *Quid.*
29. Abbatem enique monasterio, non alium quam dignum moribus atque actibus discipline monastice, communis consensu congregatio tota poposcerit, te volumus ordinare. Lib. 4 in *Registro*, indic. 13, epist. 43, ad *Castorium, episcop. Ariminensem*, cap. 87.
- HUGO A. D. 30. Tuttio est abbatis obedientia quam regis jussio. In *Claustro anima*, cap. 11.

31. Abbas in labore cum monachis ire debet, HUGO CART. et etiam interesse capitulo, refectorio, et oratorio. Super lib. IV *Regum*, cap. vi.
32. Abbates, qui pro sapientia sua se magnificant et altolunt, non curantes quod vinea eorum deserita sit omni hono, pejores sunt tyrannis. Super *Isiam*, cap. xi.
33. Abbas illis, qui post lapsum laudabiliter conversantur, et quod male fecerunt, strenue emendaverunt, sepe majora committit. *Prose.*
34. Hoc autem facit abbas, qua sepe configit quod illi, qui non ita cederunt, negligentes sunt; et ali, qui post lapsum redierunt, magis sunt studiosi. Super *Luc.*, cap. xv.
35. Procurator abbatis, qui per cupiditatem sicut, nihil aliud intendit facere in abbatis quam trahere, et haerire aquam, id est, multiplicare terrenam substantiam in detrimentum pauperum. Super *Joan.*, cap. iv.
36. Non quisquam abbas conventiculo fratrum praesesse conceditur, priusquam non solum universis facultatibus suis redditum externus, sed ne sibi quidem ipsius se esse dominum, vel potestatem habere cognoscat. Lib. 2 *Instit.*, cap. 3.
37. Nullus congregationis fratrum abbas profuturum eligitur, priusquam quid obtemperaturus oporteat imperari, obediendo didicerit; et quid junioribus tradere debeat, institutis seniorum facit assentus. *Ibid.*
38. Tantum est abbatis transire praeciput, ut legas, quantum si contempnas, ut dormias. In collat. 4, *Abbatis Danielis*, cap. 20.
- JOANNES TRITHEM. 39. Tunc dignissime prelabus abbas vocaliter, quando vita et doctrina suos subditos antecedit, ut sanctior sit omnibus apud Deum, non apud se, et doctor iudicio aliorum, non suo. In cap. 2 *Regulz S. Bened.*
40. Oportet abbatem esse in lege divina doctum, et in moribus sanctum, ut capaces instruant verbo, et rudes ducent exemplo. *Ibid.*
41. Studeat abbas nomen majoris, quo pre certe fulget, facias impiere; ut siens major est auctoritate, ita quoque excellenter fiat virtute. *Ibid.*
42. Valde detestabile est in abbate si, mala sua vita prepediente, non audeat subditis ministrare pabulum vita, id est, verbum salutis. *Ibid.*
43. Oportet ut virtute plenus sit, qui abbatis fungitur officio, ut si nota fiat ejus hominibus conversionis, ipse irreprehensibilis inventur. *Ibid.*
44. Meminisse debet abbas quod dicitur, quia nomen habet sanctitatis, et hoc facitis adimplere. *Ibid.*
45. Noverit se maximis irretitum periculis abbas, qui actione nomini male aut negligentem vivendo quomodolibet contradicit, *Ibid.*

- S. JOANNES TRITHEM. 46. O quam damnabilis presumptio abbatiam concupiscere, et operibus suis pravis nomen maiorum maculare. *Ibid.*
47. Vices Christi abbati committuntur. In cap. 2 *Regulz S. Bened.*, verbo *Vices*.
48. Prima causa subversionis religionis est negligens abbas. *Ibid.*
49. Quomodo audet abbas corrigerre in subdito, quod incorrectum deprehendit in semelipsu? *Ibid.*
50. O abba caecu, dux escorum, propria oris sententia te feris: si vices Christi agis, quare non facis ut Christus? *Ibid.*
51. O quam grave onus suscipit, qui culmen abbatis ascendit. *Ibid.*
52. nullus te periculis noveris irretitum, et in omni salutis actione penitus impeditum, dum abbatis dignitate videris insignem. *Ibid.*
53. Perioda tua si noscere, aut abbas non es, aut invitus abbas flores, aut factus humiliatur viveres. *Ibid.*
54. Quomodo vices Christi gerit abbas in monasterio, qui magna apparatu equitat hinc inde vagando in seculo? cerle Christi vices non impliet, qui adhuc mundi hujus amatoribus placet. *Ibid.*
55. Abbates nostri nomen sum tanquam indignum judicantes, gratiosi domini vocantur. *Prose.*
56. O vanitas insana, filius pauperis forte subiuris abbas factus, dominus gratiosus nominatur: et quod in seculo sub diabolo non potuit habere locuplete, hoc in monasterio obtinet sub Christo paupere. *Ibid.*
57. Caveat abbas, neque unquam alter vivat, et alter doceat. In cap. 2 *Regulz S. Bened.*, verbo *Fidelis*.
58. Ora pastorem sequuntur, et subditu abbatarum. Quo? Ad vitam, si bonus; ad mortem, si negligens praecebat. *Ibid.*, verbo *Durus*.
59. Melior est abbas simplex et rectus sine doctrina, quam aliquis sapiens, et iniquus sine vita. *Ibid.*, verbo *Hinc*.
60. Si vis esse abbas, exemplaria sis in opere, et utilis in sermone. *Ibid.*
61. Sit abbas sanctus exemplo, facundus domitate, suavis alloquio, stabilis mente, favore placens. *Ibid.*
62. Quidquid abbas fecerit, hoc sibi subditu facientium deputant; unde proverbium extat: Abbas dum tessera portat, monachis ludere licet. *Ibid.*
63. A regula nec abbas eximitur. *Ibid.*, verbo *Sicut*.
- S. ISIDORUS URSULENS. 64. Sit pater humilium abbas, et magister superborum. *Ibid.*, verbo *Doctrinam*.
65. Non debet honoris ducatum suscipere, qui

- nescit subjectis, tramite vita melioris, praere. Libr. 3 *de Summo bono*, cap. 34, sent. 4.

66. Plerique sive magis utilitas causa quam gregis, praesce desiderant. *Prose.*

67. Nec ut prosit presules fieri cupiunt, sed magis ut divites fiant et honorentur. *Ibid.*, sent. 5.

68. Ignorantia presulum vita non congruit subiectorum. *Prose.*

69. Desinat presul locum docendi suspicere, qui nescit docere. *Ibid.*, cap. 35, sent. 4.

S. LEO I.

PETRUS
BLESSENSIS.

70. Non praerogativa terrae originis obtinet unctionem, sed dignitas coelestis gratiae signum antistitum. Serm. 2 in die anniversali *Assumpt.* *ejusdem ad summum Pontif. munus*.

71. Si vita nequioris est abbas, ei tamen ex charitate obediens oportet. Epist. 131, ad *Quemdam priorem*.

72. Si monachorum electio, et non ambitio fecit te fratum tuorum principem, non tamen abstulit esse fratrem. *Prose.*

73. Subdit te honorant, sed plus onerant. *Ibid.*, epist. 132, ad *Quendam abbatem*.

74. Te honor assumptus a professione non exmit, sed ad ejus observantiam fortius alligavit. *Ibid.*

75. Siue alios dignitate praecellis, sic vita meritis antecedas. *Ibid.*

76. Abbas in omnibus Christi vitam studeat imitari. *Ibid.*

77. Elegereunt te fratres tui, esto in illis, quasi unus ex illis. *Prose.*

78. Edifica eos verbo, actu, vultu, habitu, et incessu.

79. Si te amabilem exhibeas et imitabilem, ut tota conversatio tua sedeciat alios ad salutem.

80. Age quod non solum tibi expedit, sed quod multis. Epist. 134, ad *Wilhelmm electum*.

81. Sunt abbates querentes potius que sua sunt, quam que Jesu Christi. *Prose.*

82. Illi animarum cura omnino posthabita, summarum sui officii reputant, si in suam et suorum perniciem, possessiones monasterii culturis et aedificis magnificeat et dilatent.

83. Animarum vero curam, quae a spiritu timori conceperant fructum salutis, quasi ab horum perniciose procurant. *Ibid.*, epist. 134, ad *Wilhelmm electum*.

84. Attende, o abbates, vobis, et universo gregi vestro, non principes, non domini, sed forma facti gregis vestri, animarum medici; immo, ut versus loquar, curatores sentinarum, et sterorum purgatores, *Ibid.*, de *Panit. injungenda*.

PETRUS
CELLENSIS.

85. Extra Deum nil agas, extra Benedictum

- S. PETRUS DAMIANUS. nihil praecipiens. Lib. 2, epist. 7, ad *Abbatem Monismensem*.
86. Ille est justissima lex, ut sic vivas cum inferiori quemadmodum superiorem vis vivere tecum. Serm. 59, de *S. Nicolao*.
87. Abbas per omne quod agit, ad amorem Christi debet filios provocare et fovere. Opus. 13, de *Perfectione monachorum*, cap. 16.
88. Max, ut quis abbas fieri incipit, monachus esse desinit. *Prose.*
89. Et quicunque abbatizandi culmen effigiat, nihil est aliud, nisi quod monachum (vel importabile pondus) querit abiecere. Opus. 21, de *Fuga dignitatem*.
90. Ille debet abbas institui, quem sua conformatio, et possessionis dominus ordinari posceret. Ep. ad *Melitum subdiaconum*, apud Gratianum in *Decretis*, part. 2, causa 18, quest. 2, can. *Abbatem*.
91. Vilissimus computandus est, nisi praecellentia scientia et sanctitati, qui est honore praestantior. Scribens *Laurentio, Mediolanensi episc.*, apud Gratianum in *Decretis*, part. 2, causa 4, quest. 1, can. *Vilissimus*.
92. Non habeas familiaritatem cum abate, quoniam ex hoc fiduciam sumes. Lib. 5, libello 15, num. 85.
93. Facio prius quod praecepis, ut non tantum subditis tuis praecepta, sed formulam etiam prebeas, ut tua imitentur exempla. Lib. 7, cap. 43, num. 4.
- S. URBANUS PAPA. 94. Nullus abbas pretium sumere, vel exigere ab eis qui ad conversionem veniunt, aliqua pacti observatione, vel occasione presumat. Apud Gratianum in *Decretis*, part. 2, causa 4, quest. 2, can. *Nullus*.

ABBATISSA.

- COLLECTOR. *Definitio.* Abbatissa est monasterii rectrix, que estate, pietate et capacitate, matris vice, conobiliaris est, aut esse debet.
- S. BONAVENT. SENTENTIA PATRUM.
1. Vita abbatissae, velut pennatum animal, ad ultum semper per desiderium evolet, per verba resolvat, lucet per exemplum. Lib. 4 *Pharetræ*, cap. 37.
2. Abbatissae tales esse debent, ut subditis et exemplis ducant prebeat sancti religiosis. *Ibid.*
3. Omnis actio abbatissae semper sit propter Deum, et de Deo, et in Deum. *Ibid.*
- S. FRANCISUS ASSISIUS. 4. Abbatissa sororum omnium consensum requirere tenetur. In *Regula 1 sanctæ Clariæ*, cap. 2.
5. Abbatissa cogitet quale onus suscooperi, et cui redditum sit rationem de grege sibi commisso. *Prose.*

6. Studeat alia magis praesse virtutibus et sanitatis moribus, quam ex officio; ut ejus exemplo provocatae sorores, potius ex amore obediant quam timore. *Ibid.*, cap. 4.
7. Abbatissa ita debet esse, ut sit omnium sororum ancilla. *Ibid.*, cap. 10.
8. Obeunte monasterii abbatissa, non extranea, sed quam congregatio sibi de suis elegerit, ordinatur. Lib. 6 in *Registro*, indic. 13, cap. 176, epist. 12, ad *Respectam abbatis Massiliæ*.
9. Juvencularia abbatissæ fieri vehementissime prohibemus. Lib. 3 in *Registro*, indic. 42, epist. 11, ad *Maximianum, episcop.*
10. Nulli aliud velle vel nolle aliqui faciat, nisi s. HIERONYMUS quae abbatissa mandaverit facienda. In *Regula monacharum*, cap. 8.
11. Abbatissa moriente, quam communis sororum voluntas, in matrem et abbatissam monasterii elegerit, episcopus illam benedicendo anno millesimo Christi subharet in vero conjugio, si ad officium repertoriam idonea. *Ibid.*, cap. 17.
12. Abbatissa licet sororibus suis Scripturas aperire, et predicare. In annotatione super I ad *Corint.*
- ABNEGATIO IN GENERE.
- Vide Renuntiatio.*
- ABNEGATIO SUI.
- Vide Renuntiatio sui.*
- ABSENTIA.
- Etimologia.* Abesse dicitur, quasi absque esse, unde absentia, quasi absque essentia.
- Definitio.* Absentia est carentia presentie.
- COLLECTOR.
- SENTENTIA PATRUM.
1. Nemo sibi de absentia blandiatur; nam præsenior est qui se animis insert, quam qui oculis protestatur. Epist. 5, epist. 31, ad *Valentianum, imper.*
2. Nullus absens est Deo, nisi qui se absentem fecerit. Super *Psalm.* xxxvi.
3. Pastorum absentia lupis invadendi gregis s. ATHANASII, occisionem præstat. In *Apologia ad Imper. Constantium, imper.*
4. Laudatur homo, et amatur absens. Lib. 4 *Confess.*, cap. 14.
5. Quanta miseria est longe esse ab eo qui ubique est! Super *Psalm.* xcix.
6. Non amanti uxori presentia viri molestia est, amanti autem absentia. Epist. 120, ad *Honoratum*, cap. 21.
7. Homo Deo sibi presente illuminatur; absente autem, continuo tenebratur. Lib. 8 de *Gen. ad litteram*, cap. 12.

8. Non regiomibus longe est quisque a Deo est, sed affectibus. Amas Deum, prope es: odisti Deum, longe es. Super *Psalm.* xciv, vers. 10.
9. Quomodo homo positus in sole cæcus, presens est illi sol, sed ipse soli absens est; sic omnis impius, cæcus est corde. *Prose.*
10. Præsens est illi sapientia, sed cum cœco presens est, oculis ejus absens est, non quia ipsa illi absens est, sed quia ipse ab illa absens est. Tract. 1 super cap. 4 *Joan.*
- S. BERNARD. 11. Cum præsto est quod amat, viget amor; languet cum abest. Serm. 61 super *Cant.*
12. Me miserum! quod to careo, quod te non video, quod sine te vivo, pro quo mori, mihi vivere est: sine quo vivere, mori. Epist. 1, ad *Robertum*.
13. Nec locorum distantia, nec corporum mors, vel absentia disjungere poterit, quos unus spiritus vegetat, una charitas ligat. Epist. 63, ad *Alvium, abbatem Acquicinctini*.
14. Esi facie ignotus nobis, eti corpore removetus a nobis, amicus tamen es; et amicorum notum jam nobis, et presentem te facit. Epist. 103, ad *Quendam*.
15. Quanto memoria alicuius absentis est dulcior, tanto absentia est molestior. Epist. 144, ad *Claravallenses*.
16. Præsens Deo est, qui Deum amat, in quantum amat: in quo enim minus amat, absens profecto est. *Prose.*
17. In eo Deum minus amare convincitur, quod carnis aliud necessitatibus occupatur.
18. Illi circa corpus occupatio quid est, nisi a Deo quadam absentia, et absentatio quid, nisi peregrinatio? *De Praecept. et dispensat.*
19. Subtractio rei quam amas, augmentatio desiderii est: et quod ardentes desideras, caregnis. Serm. 51, super *Cant.*
20. Mira res! sepe cum incipit Christus cordi dulcescere, tunc fugit: ut de absentia sua faciat nos dulciter dolere. Homil. de duabus Discipulis eundis in *Emmæus*.
21. Tam dulcis est Dominus Iesus gustantibus eum, tam speciosus ad videndum, tam suavis ad amplectendum, ut brevis ejus absentia maxima doloris materia sit. Hom. infr. oct. *Epiph.*
- S. BONAVENT. 22. Si charitas abest, nihil prodest quidquid adest. In Expos. 2^a super *Psalm.* cxviii, cap. 3, vers. 2, art. 3.
23. Vere periculosa est Christi absentia: Christo enim absente Lazarus moritur: Christo absente navis in mari agitatur: Christo absente Thomas dubitat. *Prose.*
24. Christus est vita, ideo ipso absente anima moritur.
25. Ipse est via, ideo ipso absente viator periclitatur.
26. Ipse est veritas, et ideo ipso absente dubitatur in fide. Serm. 4, Dom. 3 post *Epiph.*
27. Si de persona absentibus sinistre aliquid suggestur, semper pro absentium parte loquendum est. In *Speculo discip.*, part. 1, cap. 31.
28. Magnum vitium est homini dicere de abente, quod erubescet loqui si audiret. *De Institut.* novit., part. 1, cap. 23.
29. Quod ex aliquo natum est, etiam si multo tempore abseruit, nunquam tamen scintilla propinquitatis extinguitur. Lib. 8 *Recognit.*
30. Omnia, que adversus absentes in omni negotio aut loco aguntur, aut judicantur, omnino evanescunt: quoniam absentem nullus addicit, nec ulla illa damnat. Apud Gratianum, in *Decret.*, causa 3, quest. 9, can. *Omnia*.
31. Falsus amor et simulacrum, absentem obli- GILBERTUS ANGLUS.
32. Verus amor absentem desiderat; presente letatur. *Ibid.*
33. Deus qui ubique est diligentibus præsenter GLOSSA ORD.
- est; negligenter abest. Super *Lucam*, cap. 20.
34. Absente eo quem accusare quisquam vo- GRATIANUS IN DECRET.
- luerit, accusatori non credatur. Causa 3, quest. 9, can. *Absente*.
35. Duræ mente abesse more longe creditur, S. GREGORIUS MAGNUS.
- etiam cum sentitur. Lib. 8 *Moral.*, cap. 7.
36. Amicorum absentia, quamvis a carnalibus oculis longe est, mentis tamen aspectibus numquam deest. Lib. 3 in *Registro*, indic. 12, cap. 38, ad *Marcellum scholastic.*
37. Lingua irrisoria amicis præsentibus blanditur, de absentibus obloquitur. Lib. 4 in *Registro*, indic. 13, cap. 58, epist. 1, ad *Joan., episc.* *Ravenna*.
38. O quam bona est charitas, que absentia per imaginem, præsentia menti exhibet per amorem! Lib. 4 in *Registro*, indic. 13, cap. 95, epist. 51, ad *Virgilium, episc.* *Arelatensem*.
39. Charitati nil longe est, quia quos dividunt loca jungit episola. Lib. 9 in *Registro*, indic. 4, cap. 61, ad *Quirinum, episc.*
40. In sincera dilectione, nec vires absentia, nec locum habet oblivio. Lib. 9 in *Registro*, indic. 4, cap. 62, ad *Aregium, episc.* *Galliz.*
41. Abesse minime credendum est, qui per dilectionis vinculum animis inheret. *Ibid.*
42. Quod animis concordibus longitudine negat itineris, præstat officium charitatis. Lib. 10, indic. 3, cap. 1, epist. ad *Dominicum, episc.* *Carthaginens.*
43. Quid est tam præsens inter absentes, quam s. HIERONYMUS.

per epistolatas et alloqui, et audire quos diligas?
Epist. 42, ad *Nitiam*.

44. Lingua hominum ad judicia praeceps, absentium vitam ut plurimum non cessat hinc inde corrodere. In *Regula monachorum*, cap. 21.

45. Cum dilectis procul affuerit, fides pariter abscedit. Lib. 3, super Ep. ad *Galatas*, cap. 5, super illud: *Spiritus est pax, etc.*

HUGO A. S.
VICTOR.

S. JOANNES
CHRYSTOSTOM.

46. Flebo, quia abest quod desidero: flebo, quia adest quod non amo. Super *Psalm. xli*, c. 51.

47. Is presentem Dominum non habet, qui Domini minime compellit. *Prose.*

48. Nemo absentiam Christi sustinet, nisi qui presentem non requirit. Serm. 5, de *Resurr.*

49. Magistri absentia discipuli pigriores fiunt; et satis ad correctionem ejus presencia. Hom. 14, in ep. I ad *Corint.*, sup. illud 5: *Tanquam non venturus sim.*

S. PETRUS
CHRYSOSTOM.

50. Nihil officit absentia corporalis, ubi corda fuerint sociata per fidem. Serm. 32.

S. PETRUS
DAMIANUS.

51. Absentibus nunquam detrahas, sed eos in faciem (prout res dictaverit) competenter objurga. Epist. 41, ad *Desiderium abbatem*.

52. Apud seculares, absentes monachi auctoritas gravis est; si autem presens affuerit, nullus judicatur esse momenti. Opusc. de *Contempt. scutuli*, cap. 26.

53. Spiritualis quisque carnalibus absens quidem timori, presens autem videtur respectui. Ibid.

54. Presentibus conversatio tua luceat, absentibus fama in benedictione redoleat. Opusc. 46, cap. 6.

SALVIANUS.

55. Plurimi a se, eti loco non absunt, affectu absunt; eti habitatione junguntur, mente disiuncti sunt. Lib. 5 de *Gubernat. Dei*.

THOMAS A.
KEMPIS.

56. Perdendo didici quid habendo possedit; indicat dilecti absentia quid contulit ejus presentia. In *Sotilioquio*, cap. 14.

S. VINCENT.
FEREBERUS.

57. Quanto aliiquid magis desideratur, tanto ejus absentia molestior est. Serm. 3. *Dom. I Advent.*

S. ZEPHRIN.
PAPA.

58. Absens nemo judicetur, quia divina et humana leges hoc prohibent, nisi fuerit absens ex contumacia; pro presente namque eum contumacia haberit fact. Apud Gratianum in *Decretis*, part. 2, causa 3, quest. 9, can. *Absens*.

SENTENTIA PAGANORUM.

ACERO.

59. Ades, abesse vis; abes, reverti cupis. Lib. 4 de *Arte Rhetor. ad Herennium*.

SENECA.

60. Conversari cum amicis absentibus licet, et quidem quoties velis, quandiu velis; magis hac voluntate (que maxima est) fruimur, dum absens. *Prose.*

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temperantia modificant passiones cibi et potus, secundum leges altiores. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Temperantia*.

Abstinentia est virtus specialis, qua quis a cibo, gen. 4. Ideo aquo summo ferre debemus absentiam, quia nemo non multum etiam presentibus adest.

62. Arvensis possidendum, hic autem nunquam abest, quemcumque vult, quotidie videt. Epist. 53.

Definitiones, productiones et divisiones. Absentia et temper

37. Ut castitas vigeat in mente, caro mactetur abstinentia falso. Serm 8, *in Cenae Domini*.

S. BONAVENT.

38. Leo animal gulosum; dum bene una die se pascit, per tres dies abstinentio quiescit. Serm. 3 de *S. Andreo*.

39. Abstinentia et honestas, moderantia et paritas, et sobrietas, adulii coibent nutrimenta. In *Cenitiquo*, part. 1, sect. 42.

40. Felix abstinentia, que palato imperat delicto! In *Speculo discip.*, part. 1, cap. 32.

41. Cibo caro saginata et lascivens, difficile se morosum praebet, desiderius spiritus refractarius obsecularum; imbecilla vero, nec nimia copia rerum adjuta, victoriam illi necessario concedit. Lib. 5, in lib. *I Regum*, cap. 4, super illud *Genes*, in: *Quia callidior erat cunctis*.

42. Tot annorum circulos transegerit, mundo frustra operam novans, et quadragesta diebus non vacabis præ anima tua? *Cathes*. 4.

43. Qui cibus abstinet, et prave agunt, demones imitantur, quibus ea non est, et nequitia semper est. Hom. ii.

44. Quam felix abstinentia que actione temporaria sed utilitate perpetua est. *de Pax*. *Ninotiarum*.

45. Abstinentia non valeat, nisi bene corpus edometur, vel si nimis afteritur, quia vita extinguenda sunt, non caro. Super *Job*, cap. xxx.

46. Replemus refectio corporis, non extenuatum deficit; extenuamus abstinentia, ne nos repletum premat. Lib. 4 *Moral*, cap. 30.

47. Corpus cibo reficitur, ut subsistat; refectio lassescens, abstinentia relevatur, ut vigeat. Lib. 8 *Moral*, cap. 20, num. 22.

48. Si corpus abstinentia afflictione non affriter, contra mentem libidinis flamma se excitabit. Lib. 3 *Moral*, cap. 6, super illud *Job*, xvi: *Cir- cunderit me lanceis suis*, num. 9.

49. Virtus abstinentia, aut omnino nulla est, si tantum quisque corpus non edomat, quantum valet; aut valde inordinata est, si corpus atterit plus quam valet. Lib. 20 *Moral*, cap. 34, num. 30.

50. Perabstinentiam carnis, non caro, sed carnis vita sunt extingueda. *Ibid*.

51. Tunc castimonia ad perfectum munditudinem ducitur, cum per abstinentiam caro fatigatur. Part. 2 *Pastoral*, cap. 3.

52. Incasum per abstinentiam caro atteritur, si inordinatis dimissis motibus, mens vtilis dissipatur. Part. 3 *Pastoral*, cap. 1, admonit. 20, super illud *Isaiz*, lxxviii: *Ecce in die jejuniæ, etc.*

53. Dum per trecentos et sexaginta quinque dies annus ducitur, nos autem, per triginta, et sex dies in quadragesima affligimur, quasi anni nostri decimas Deo damus, ut qui nobis ipsis per

acceptum annum viximus, auctori nostro in ejus decimis, per abstinentiam mortificemus. Hom. 19 in *Evang*.

54. Tanto a se licita quisque abstendere debet, quanto se meminit illicita perpetrasse. Hom. 20, super *Evang*, super illud *Luc*, iii: *Facile fructus dignos, etc.*

55. Cotidiana summopere est, ut qui se illicita meminit commisisse, a quibusdam etiam licitus debeat abstineere. Homil. 34, in *Evang*.

56. Abstinentes quasi cum serpente pugnant,

quando gula appetitum magna virtute deprimit, ut veneno luxurie non isficiantur. Lib. 5, in lib. *I Regum*, cap. 4, super illud *Genes*, in: *Quia callidior erat cunctis*.

57. Probatio vere abstinentia non est in atten-

uatione corporis, sed in perfectione castitatis. *Ibid*, etc., super illud *I Regum*: *Et factum est cum venisset dies, etc.*

58. Gula per abstinentiam frangitur; sed abstinentiam ciborum corporalium habere non potest, qui mentem spirituslibus cibis non replet. *Ibid*, cap. 4, super illud *Ephe*, vi: *Non est nobis collucatio, etc.*

59. Abstinentes sepe impatiuntur, sepe superbia culpa comittatur. Part. 3 *Pastoralis*, cap. 1, admonit. 20.

60. Gula appetitus, de infirma carne refici appetit; sed electa mens in abstinentia virtute roborari. Lib. 5, in *I Regum*, cap. 1.

61. Plerique resistere gula incipiunt, sed dum fatigari abstinentia labore inchoant, ad usum se consulari gulositas inclinant. *Ibid*.

62. Abstinentia res est admiranda, quæ ne quis a voluptatibus supereret, aut ventri tanquam NAZIANZ. avaro, et illiberali subiectori domino, efficit. *Oratione in funere S. Basili*.

63. Ante annos robusta atatia, periculosa est tenoris gravis abstinentia. Epist. 7, ad *Lazam*.

64. Mullo melius est stomachum dolere quam mentem; imperare corpori, quam servire; grossu vacillare, quam pudicula. Epist. 9, ad *Salvinam*.

65. Nonnulli vitam pudicam appetentum, in medio itinere corrunt, dum solam abstinentiam carnium putant, et leguminibus onerant stomachum, quæ moderate, paroque sumpta, innoxia sunt. Epist. 10, ad *Parian*.

66. Quid prodest tenuari abstinentia corporis, si animus intumescat superbia? Epist. 11, ad *Celaniat*.

67. Quid virtutis habet vinum non bibere, et ira atque odio inebriari. *Ibid*.

68. Tunc preclara est abstinentia, tunc pulchra aque magnifica castigatio corporis, cum animus est jejunus a virtutis. *Ibid*.

acceptum annum viximus, auctori nostro in ejus decimis, per abstinentiam mortificemus. Hom. 19 in *Evang*.

54. Tanto a se licita quisque abstendere debet, quanto se meminit illicita perpetrasse. Hom. 20, super *Evang*, super illud *Luc*, iii: *Facile fructus dignos, etc.*

55. Cotidiana summopere est, ut qui se illicita meminit commisisse, a quibusdam etiam licitus debeat abstineere. Homil. 34, in *Evang*.

56. Abstinentes quasi cum serpente pugnant,

quando gula appetitum magna virtute deprimit, ut veneno luxurie non isficiantur. Lib. 5, in lib. *I Regum*, cap. 4, super illud *Genes*, in: *Quia callidior erat cunctis*.

57. Probatio vere abstinentia non est in atten-

uatione corporis, sed in perfectione castitatis. *Ibid*, etc., super illud *I Regum*: *Et factum est cum venisset dies, etc.*

58. Gula per abstinentiam frangitur; sed abstinentiam ciborum corporalium habere non potest, qui mentem spirituslibus cibis non replet. *Ibid*, cap. 4, super illud *Ephe*, vi: *Non est nobis collucatio, etc.*

59. Abstinentes sepe impatiuntur, sepe superbia culpa comittatur. Part. 3 *Pastoralis*, cap. 1, admonit. 20.

60. Gula appetitus, de infirma carne refici appetit; sed electa mens in abstinentia virtute roborari. Lib. 5, in *I Regum*, cap. 1.

61. Plerique resistere gula incipiunt, sed dum fatigari abstinentia labore inchoant, ad usum se consulari gulositas inclinant. *Ibid*.

62. Abstinentia res est admiranda, quæ ne quis a voluptatibus supereret, aut ventri tanquam NAZIANZ. avaro, et illiberali subiectori domino, efficit. *Oratione in funere S. Basili*.

63. Ante annos robusta atatia, periculosa est tenoris gravis abstinentia. Epist. 7, ad *Lazam*.

64. Mullo melius est stomachum dolere quam mentem; imperare corpori, quam servire; grossu vacillare, quam pudicula. Epist. 9, ad *Salvinam*.

65. Nonnulli vitam pudicam appetentum, in medio itinere corrunt, dum solam abstinentiam carnium putant, et leguminibus onerant stomachum, quæ moderate, paroque sumpta, innoxia sunt. Epist. 10, ad *Parian*.

66. Quid prodest tenuari abstinentia corporis, si animus intumescat superbia? Epist. 11, ad *Celaniat*.

67. Quid virtutis habet vinum non bibere, et ira atque odio inebriari. *Ibid*.

68. Tunc preclara est abstinentia, tunc pulchra aque magnifica castigatio corporis, cum animus est jejunus a virtutis. *Ibid*.

S. BIERONYM. 69. Sepe dum una pars se a licibus abstinet, altera ad illicita delahitur. *Ibid*.

70. Quanto major est difficultas expertie quoniam voluntatis illecebris abstineret, tanto majus et premium. Epist. 2, ad *Pammachium*.

71. Absintentia tua et jejunum, eo magis De grata sibi, quo cum sanctis moribus offeruntur; ut que in aliis sunt umbraula virtutum, in te sint ornamenta virtutum. Epist. 1, ad *Demetriadem*.

72. Abstinentia tua, pauperum refectione sit gratorum. *Ibid*.

73. Omnis christianorum vita indiget abstinentia. Epist. 32, de *Quadragesima*.

74. Non abstinentia tantum ciborum, quan mortificatio vitiorum ponentia necessaria est. Et huketur apud Gratianum in *Decreto*, part. 2, de *Pauentia*, canon *Mensuram*.

75. In omni abstinentia, hoc semper attendendum est, ut vita extinguantur, non caro. In *Regula divi Augustini*, cap. 3.

HUGO A. S.
VICTORE. 76. Abstinentia regit et reprimit malos motus. Super *Gen*, cap. xxvi.

JOANN. CASS. 77. Ums in omnibus abstinentia finis sit, ne quis scilicet iuxta mensuram capacitatis sue, saturatus concrueat ingluvie. Lib. 5 *Institut*, cap. 5.

78. Summa continentia, non sola temporis ratione, nec escarum qualitate tamquammodo, sed ante omnia conscientia judicio colligenda est. *Ibid*, cap. 9.

79. Integritas mentis, ventris coheret inedia. *Ibid*, cap. 9.

80. Ad integratam mentis et corporis conservandam abstinentia ciborum sola non sufficit, nisi fuerint celere quoque virtutes anime conjugatae. *Ibid*, cap. 10.

81. Novit immoderata inedia, non modo mentis labefactare constantiam, sed etiam orationum efficaciam reddere lastitudine corporis enervant. *Ibid*, cap. 9.

82. Quanto abstinentia oculum exercetur, nullo loco hominum teste perficietur, tanto subtilius oculatorem summa diabolus tentare non desinit. Collat. 8, *Sereni abbatia*, cap. 4.

S. JOANNES
CHRYSOSTOM. 83. Abstinentia a cibis proper hoc recepta est, ut rigorem carnis refrænet et equum moderant facile parere casti. Homil. 8, in *Genes*.

84. Contine re non posse, pusillanimitas est, et negligientia. Hom. 4, super *Psalm*, L.

85. Ubi sobrietas lucet, ibi abstinentia coronatur. *Ibid*.

86. Non ciborum abstinentia sola jejunitum operatur, sed abstinentia peccatorum. Hom. 22, ad *Popul. Antiochen*.

S. JOANNES
DAMASC.

S. ISIDORUS
BISPALENS.

S. JUSTINUS
MART.

S. ISIDORUS
PELUSIOTA.

S. LAURENT.
JUSTINIANUS.

S. LEO I.

IPETRUS
ILESENSIS.

87. A cibis abstinentum est, non propter cibos, sed propter detrimenta, que ex his oriuntur. Lib. 1 *Parall.*, cap. 7.

88. Quanto corpus inedia frangitur, tanto mens ab illico appetitu revocatur. Lib. 8, de *Summo bono*, cap. 37, sent. 3.

89. Corpus quod abstinentia frangit, tentatio non exiret. *Ibid*, cap. 42, sent. 7.

90. Nemo facile poterit a semipolo spiritu immundos expellere, nisi per abstinentiam guæ. Lib. 1, de *Summo bono*, cap. 42, sent. 11.

91. Ille bene abstinet a cibis, qui et a malis acibus, et a mundi jejuna ambitionibus. *Prose*.

92. Qui autem exercitatione studio, non abstinentia volo ad escis carnium se suspendunt; hi potius excedunt sibi sunt, quia Dei creaturam usibus humanis concessum rejeciunt. *Ibid*, lib. 2, cap. 44, sent. 8.

93. Non est corpori adhibenda immoderata abstinentia, ne dum amplius gravatur caro pondere inedia, malum agat postea. *Prose*.

94. Et quæ addicuntur, ut usi mali caret, simul et honi officium, dum plus prematur, perdat. *Ibid*, sent. 10.

95. Per continentiam purgari non sustinet, qui ciborum suavitates ac delicias querit. Epist. 22, *Pelusiota monachis*.

96. Animæ dum cibo et potu male tractatur, fit *S. JUSTINUS MART.*

97. Ab omni appetitu, cupiditateque carnali vacuus christiani esse debet. Epist. ad *Zenam*.

98. Abstinentia sic adlibenda est tempories, ut corpus nec satiatur excitet, nec inedia immoderata debilitet. *Prose*.

99. Sic abstinentum est, ut non palpet corpus, et respirare vix possit, sed ut fracto ejus appellatur, nec in lectionibus, nec in psalmis, vel vigiliis solito quid minus fiat. *De Ligno vita*, tract. 2; de *Sobrietate*, cap. 3.

100. Fiat refectio pauperis, abstinentia jejunans; impendans virtuti, quod subrahimus voluntati. Serm. 2, de *Jejuno decimi mensis*.

101. Quando aliquis sic a cibo abstinet, ut etiam a pietate abstineat, magis ad avaritiam quam ad continentiam referenda est. *Ibid*, sent. 4.

102. Non in sola abstinentia cibi stat nostri summa jejunii, aut infructuose corpori esa subtrahit, nisi mens ab iniuste revoceatur. Serm. 4, in *Quadrage*.

103. Utilis est abstinentia, que pare assueta videtur, deliciarum cohibet appetitum. *Ibid*.

104. Non tibi videatur absurdum, si proper abstinentiam aliquando caput dolet, quod sepius ab ebrietate doluit; si rugiat venter, quicun

frequens ingluvies suffocavit. *De Confess. Sacra-ment.*

PETRUS CELLENSIS. 105. Caro abstinendo, fit paradisus deliciarum; anima contemplando, efficitur serenissimum co-lum. Lib. 3, epist. 2.

S. PETRUS CHRYSOLOG. 106. Abstinentia est hominis prima disciplina, sed ad plenam curam, misericordie requirit ex-pensis. Serm. 41.

107. Abstinentia extinguit febrem, sed arefacta membra longe febris incendio, nisi largo infundatur unguento, nisi bladissimis rigentur fo-menis, nisi juventur medicinae sumptu, ad integrum sanitatem redire non possunt. *Ibid.*

S. PETRUS DAMIANUS. 108. Sensuale motus tuos, continentiae frenis infrena. Serm. 58, de *S. Andrea.*

S. PROSPER. 109. Ea abstinentia, spiritualis atque perfecta est consenda, qua abstinentia tam ab illeobris carnalium voluptatum, quam a peccatis om-nibus facit alienum. Lib. 2, de *Vita contemplat.* cap. 17.

110. Illi abstinentes vere credentes, qui vitio-rum omnium abstinentia liber effectus est. *Prosee.*

111. Ac recisis corporis voluptatibus, elaborat; non ut conceperintiam sue carnis exsatiet, sed ut mortalem vitam necessariorū perceptione sustentet. *Ibid.*

112. Nihil contra abstinentiam faciunt, qui vi-num, non pro ebrietate, sed tantum pro corporis salute percipiunt; nee hoc eis offert voluntas, sed prompti infirmitas. *Prosee.*

113. Qui si defuerit, a vino est abstinentum; ne vi-ni perceptio (qua infirmum sustentat) sanum corpus incendat. *Ibid.*, cap. 22.

114. Abstinentia fructus ipsum mentem ala-crum facit, carnem quoque non usque ad lassitudinem fatigat, sed spiritu ordinate subjectam mobilitat. *Ibid.*

115. Non minus a cupiditate possidendi super-flua, quam a voluptate preceptiendi, nobis est absti-nendum. *Ibid.*, cap. 23.

116. Sit abstinentia debemus, ut non nos absti-nendi necessitatibz subdamus; ne jam non devoti, sed inviti rem voluntariam faciamus. *Ibid.*, cap. 24.

117. Non sufficit abstinere a malo, nisi fiat quod bonum est; et parum est nemini nocere, nisi studeas multis prodesse. Apud S. Augusti-num.

SALVIANUS. 118. Quid juvat stomacho abstinentia, si statim dulcia subsequantur? Lib. 3, de *Gubernat. Dei.*

S. SIDONIUS. 119. Disruptum ganea stomachum, nulla sar-cire res melius, quam parsimonia solet. Lib. 2, epist. 9, ad *Donatium.*

S. THALASIUS. 120. Mens continentis, templum est spiritus regi-men.

sanceti; gulosi autem mens, corvorum est domici-lum. Sentent. 55.

121. Ea abstinentia, qua ratione est gubernata, virtutis nomen dignitatemque obtinet, 2^a 2^a, quest. 146, art. 4.

122. Christus multos habet amatores et sodales mense, sed paucos sectatores abstinentes. In *Hor-tulo rosarum*, cap. 7, sect. 2.

123. Delicia corporales non solum illas potestis quibus homines secuti fruuntur; sed abstinentia delicia credentes sunt omne quidquid cum cupi-delicia sumpergit, etiam si vile illud sit, et quod in usu abstinentibus esse solet. Lib. 2, de *Vita Joan-nis*, cap. 1.

124. Natura excitat concupiscentias, sed jugis et intenta abstinentia has extinguit. Lib. 10, cap. 182.

125. Multum comedere et bibere, et bene ve-stiri possimus; abstinere autem, non valemus. *Ibid.*, cap. 168.

SENTENTIA PAGANORUM.

126. Abstinentia cibi confort frumentaria sani-ARISTOTELES, tatem. 5 *Ethicorum*, apud Bedam.

127. Decet non solum manus, sed etiam oculos abstinentes habere. Lib. 4 *Officior.*

128. Molestum est carere assuetis voluptatibus, abstinere a cibo, sitire, esurire. *Prosee.*

129. Hoc primo abstinentia gravia sunt, deinde cupiditas relangescit ipsis, per quae cupimus fatigatis ac deficientibus.

130. Inde morosus est stomachus, inde quorum fuit avititas, odium est, desideriaque ipsa moriuntur. Epist. 78.

131. Plures pudore potius peccandi, quam bona voluntate, prohibitus abstinent. Epist. 83.

132. Animantium omnium usus quidem in ci-bis idifferens est; abstinere vero, rationabilibus est. Sentent. 101, apud Bibli. Palrum.

133. Cessa a cibo, ede citra satietatem. *Ibid.*, sentent. 256.

Vide etiam tit. *Virtutum connexio in specie,* verbo *Abstinentia.*

ABUNDANTIA.

Definitiones, divisiones et comparationes. Abun-dantia est affluens, et quasi rei nimium exuber-antis effusio. *De Beata vita*, disputat. 3 diei.

Quid est rerum abundantia, nisi pinguedo vite presenta? Lib. 12 *Moral.*, cap. 22, num. 22.

Quatuor sunt, quorum copia frequenter affici-ent: mulierum abundantia, ciborum affluentia, verborum copia, et malorum adherentia. In opere. *De his quæ impellunt hominem ad regi-men.*

BERNARD. Sicut secularium rerum affluens occidit stu-tum saecularem, sic potest et abundantia spiritua-lis occidere indoctum spiritualem. Serm. 2, *Dom. Palmari.*

S. THOMAS AQUINAS. Siec magna afflictio magnum gaudium parit, et abundantiam gaudi, ita multa paupertas, mul-titas divitias et abundantiam parit elemosynæ. Hom. 16, super Ep. II ad *Corinth.* super illud viii: *Et profunda paupertas illorum abundavit.*

Quemadmodum angusta paupertas ad multa mala facienda alicet, ita et abundantia. Serm. 45, super Epist. ad *Philipp.*

SENTENTIA PATRUM.

AMBROSIUS. 1. Cupiditatem omnium divitiarum abundantia, inopia est. Lib. 10, epist. 82, ad *Vercellenses.*

2. Cum nulla vera sit abundantia sub sole; si quis abundare velit, abundet in Christo. *De Isaeo et Anna*, cap. 4.

3. Affectus dives egere non novit: census vero abundans nequit avari pecus implere. *De Na-butho*, cap. 2.

4. Cum miser homo afflit divitias, se dilatat in deficitis. *Serm. Dom. inf. oct. Natio.*

5. Abundantia temporalium infelix anima ita suffocatur, ut sepius mole consultudinis male-prematur. *Serm. Dominicæ post Pascha.*

AUGUSTIN. 6. Cum mutabilium honorum adeat copia, non eis vir justus confudit: sed cum subrahantur, cognoscit utrum eum non ceperint. *Prosee.*

7. Quia plerunque cum adsunt nobis, putamus quod non ea diligamus; sed cum absesse ceperint, inventur qui sunus. *De Vera Religione*, cap. 47.

8. Scire abundare, nomini eorum est, quos abundanta non corrumpti. *De Bone conjugali*, cap. 21.

9. Ab abundantia egrestis aliena non est. *De beata vita*, disput. 3 diei.

10. Omnis copia, que Deus meus non est, egrestis mili est. Lib. 14 *Confess.*, cap. 8.

11. Quanto sit copiosor divitias ille, quibus non bene utilitur, tanto ardenter talia concupiscit. Lib. 2 *Ques. evang.*, quest. 29.

12. Majores nostri ideo copiis omnibus abundant, quia Deo decimas dant, et Cessari censem reddent. *Homiliarum* 50, hom. 48.

13. Quantum sit impedimentum, quam grave dispendium inferat homini abundantia rerum, magis legimus in libro conscientia nostra, quam possumus explicare sermonibus. *Prosee.*

14. Numquid non Sodomitarum peccatum fuisse legitur, abundantia panis?

15. Numquid non angelii videntes se abundare in pachititudine et sapientia, superientes cecide-runt?

ABUNDANTIA.

ABUNDANTIA.

16. Numquid non et patres nostri, quasi ra-tione eadem expulsi sunt de paradiso?

17. Numquid et mundus submersus fuit, quando abundantes, et in suis abundantia Deum non co-gnoscentes perierunt?

18. Numquid non Egypti abundantes, iracu-dia pleni facti sunt, et submersi?

19. Numquid non propter abundantiam, idola in terra facta sunt?

20. Numquid non Amalec, qui abundantabat, id est, invida plenus, desivit in manu Saul?

21. Cogitate quid repperit Holofernes, quid Casar, quid Nero, quid Valentinus, quid Constanti-nus, quid Decius, quid Julianus, ex abundantia.

22. Quid valuit Casari et Neroni abundantia? quid Assiuem pecunia copia? quid Antiochii simula-ta et palliata in abundantia penitentia? Serm. 40, ad *Fratres in eremo.*

23. Castitas cum abundantia et fertilitate stare non potest. *Ibid.*, serm. 47.

24. Non potest gratiam copia mundi, sed con-tempsus. *Serm. de Convers. ad clericos*, cap. 22.

25. Tal quadam arte spargitur æs, ut multi-plicetur: expenditur, ut augeatur; et effusio co-piam part. In *Apologia*, verbo *Dicitur.*

26. De superfluenti aliorum copia, nascitur aegra aliorum inopia. *De Interiori domo*, cap. 26.

27. Si blado abundas, non diligas caristiam, quia ille diligens caristiam, cupit esse pauperum homicida. In epist. de *Cura et regimine rei fami-lieris.*

28. Qui in abundantia sobrius est, ille est ter-reus Deus. *Ibid.*

29. Si, quod nature satis est, replere indigen-tiam velis, nihil est quod fortunæ affluentias libet. *Lib. 2 de Consol. philosoph.*, prosa 5.

30. Divitiarum affluens, rerum penuria cre-scit. In *Apologia pauperum*, resp. 3, cap. 3.

31. Qui plurimum aurum possidet, non abundat, quia nihil est quidquid in seculo est. In *Apologia pauperum*, resp. 2, cap. 2.

32. Si abundantia delectamur, in egestate fa-cile capiemur. *De Perfect. monachi*, 2.

33. Impossible est divitias affluere, et Christum sequi. Epist. ad *Dama um Papam*.

34. Qui abundantia in bonis spiritualibus, tem-poraliis quantumcumque modica eis sufficientem, imo pro diritti computantur. Super *Psalm. XXXI.*

35. Terrenis abundans contra Deum erigitur.

36. Abundantia frequenter extollit et penuria tolerata divitias celestes acquirit. Super epist. ad *Philipp.*, cap. iv, super illud, *Seio abundare.*

37. Ubi major abundantia spiritus Domini, ibi ubertas uberior. Serm. 20, super *Cantic.*, apud S. Bernard., n. 3.

S. BONAVENT.

GILBERTUS ANGLUS.

GLOSSA INT.

S. EUSEBIUS CESARIENS.

GLOSSA ORD.

GLOSSA INT.

- S. GREGOR. 38. Abundantia superbiae vicina est. Hom. 19, super *Ezech.*
MAGNUS. 39. Quem nec abundantia in superbiam elevat, nec in necessitate cupiditas irritat, scit abundare, scit penuriam pati. *Ibid.*, 3.
40. Humiliari et abundare, safari et esurire, abundare et penuriam pati, ars est, et mira discipline scientia, que toto cordis animo est adscindens. *Ibid.*
41. Vir perfectus in abundantia, sepalorum ingreditur, qui prius active vite opera congregat, et postmodum carnem sensum per contemplationem mortuum huic mundo funditus occultat. Lib. 6 *Moral.*, cap. 47, n. 28.
42. Quantlibet sit temporalis affluentia, habet finem suum terminum mortis. Lib. 7 in *registro*, indet. 2, cap. 93, epist. 95, ad *Gulfarem magistrum*.
43. Sancti viri omnem presentis vite copiam, inopiam deputant: quia nil extra Deum sufficiunt, que veraciter Deum querit. Lib. 22 *Moral.*, cap. 2.
44. Non est census in crimen, sed affectus: cuncta enim quae Deus condidit, bona sunt. *Ibid.*, lib. 10, cap. 47.
45. Terrenarum rerum me nec abundantia refrigeret; auctor autem mei, quem adhuc videns non voleo, vel sola memoria delectat. Lib. 18 *Moral.*, cap. 24.
46. Pene semper rebus affluentibus elatio sociatur; quia sepe hororis abundantia duriat dat tumoris. Lib. 36 *Moral.*, cap. 49.
47. Solet rerum abundantia tanto magis a divino timore mendem solvere, quanto magis hanc exigit diversa cogitare. *Ibid.*, lib. 4, cap. 4.
48. Si abundantia arte seca volumus, necesse est ut non solum ea que vicina sunt, sed etiam quae de longinquo veniunt, vita fugiamus. Hom. 10 super *Ezechiel*.
49. Habens rerum affluentiam, viglet ne a misericordiae largitate torpescat. *Ibid.*, hom. 9, super illud *Math.* xv: *Omnibus habentibus debitur*.
50. Qui aeternorum bonorum abundantiam aspice nesciunt, quo presenta ardentes concupiscunt, eo avidius oblati recipiunt, et non oblati violenter tollunt. *Prose.*
51. Innocentibus insidiantur, debiles oppriment, munera accipiunt, iuraque pervertunt. Lib. 5 in *I Regum*, cap. n.
- S. HIERONYM. 52. Non est grande, tristi et lurida facie, possessionum redditibus abundare, et vile jactare palliolum. Epist. 13, ad *Paulinum*.
53. Fluxu rerum, et ubertate copiarum animus solvitur, vigor mentis infinguunt, virtus corporis enervatur. In *Regula monachorum*, cap. 5.

54. Si quis existimat abundantia ciborum potumque se perfrai, et vacare posse sapientie, seipsum decipit. Lib. 2, *adversus Jovinianum*.
55. Ciborum abundantia, fomentum est vitiorum. Epist. 32, *de Quadrage*.
56. Ubertas securitatem, securitas negligitiam, negligitiam contemptum parit. Lib. 6 in *Jeremianum*, cap. xxxii, super illud: *Qui possunt signa*.
57. Superbia, satiritas, rerum omnium abundantia, otium et deliciae, peccatum Sodomiticum est. Lib. 5 in *Ezech.*, cap. vii, super illud *Luc.*, xiv: *Omnis qui se exaltat humiliabitur*.
58. Abundantia sepa solet generare luxuriam. In 1 epist. ad *Timotheum*, cap. v, super illud: *Cum enim luxuriazat fuerint*.
59. Melius est egestatem quantumcumque maximam pati, quam superabundantia frui. In *Regula D. Augustini*, cap. 5.
- HUGO A. VICTORE.
60. Abundantia part superbiem. *Ibid.*
61. Per divitiam affluentiam, quod placet impetrari solet. Lib. 1, *de Claustrum anima*, cap. 4.
62. Sunt qui rebus abundant, et tamen pauperes sunt spiritu: et haec est aerea paupertas, quia licet illis affluent divitiae, corda tamen nolunt apponere. *Ibid.*, cap. 9.
63. Caro semper querit affluentiam cibi, libertatem otii. *Ibid.*, lib. 2, cap. 44.
64. Affluentiam ciborum comitari solet inundatio verborum. *Ibid.*, cap. 20.
65. Abundantia temporis maxime quiescere *HUGO CARD.* facit malos in peccato. Super *Genes.*, cap. xxxvi.
66. Abundantia temporis induit, et nutrit vita. *Ibid.*, cap. xl.
67. Abundantia prosperitatis facit oblivionem praterita calamitatis. Super *Iustianum*, cap. liv.
68. Rerum abundantia, a Deo data his qui non opportune utuntur, magna ad damnationem accessio est. Orat. 5, *de Fato*.
- S. JOANNES CHRYSOSTOM.
69. Facillat multitudine, causa fit discessus, divisionem operar, concordiam impedit, et cogitationem vinculum dirimit. Hom. 33, in *Genes.*, super illud xiii: *Erat substantia a coru multa*.
70. Hi quibus plura afflunt, omnium potissimum servi sunt, et quotidie umbras ipsas timent: inde noscuntur insidie, invidentia, odiu, dol, calunia, rapina, et fraudes. *Ibid.*, hom. 50.
71. Pecuniarum abundantia virtuti plurimum ostendit. *Ibid.*, hom. 66.
72. Ille cui magna rerum affluit copia, ingens potentia, patre splendor, majorum nobilitas, ad quoniam universa pena respicit civitas, libertatem amittit, et servus omnium abjectissimus est. Hom. 39, in *Math.*
73. Fama pauper tabescit, tu copia rumperis:

- frater nudo corpore oberrat, tu vestes vestibus addis, que tineis consumuntur; quando satius foret, ut his egomorum corpora tegerentur? Hom. 38, super *Joan*.
74. Quanto auro omni pretiosior est sanguis, tanto paupertas, quam abundantia melior. Serm. super illud *Rom.*, xvi: *Salutate Priscam, etc.*
75. Non est affluentia que voluptam parit. Hom. 39, super Epist. I ad *Corinth*.
76. Abundantia facultum non gaudet avarus, sed ob hoc ipsum dolet, quia possidet immensa. *Ibid.*, super illud *Prov.* xi: *Qui abiundit frumentum*.
77. Non habere divitias, sed non indigere ut habeat, haec maxima abundantia est. Hom. 42, super II ad *Corinth*.
78. In necessariis nihil ultra usum inquirere permititur; in spiritualibus autem, magnam abundantiam fieri consulit. *Ibid.*, hom. 20.
79. Iniquitatis abundantia, in causa est cur charitas refrigeratur. Serm. 9, in Epist. ad *Ephes.*, super illud *Math.* xxiv: *Quando abundaverit iniurias, etc.*
80. Abundantia in philibutum dicit animam, corpusque divellit, proscindit, laxat, et dissipat. *Ibid.*
81. Qui in deliciis et in abundantia vivunt, hrifis sunt pejores. Serm. 7, super Epist. ad *Philippi*.
82. Complices sope in abundantia rerum constituti, negligenter faciunt, nec prosperitatem ilium ferre noverunt. *Ibid.*, serm. 13.
83. Sanetus aequo est semper animo, sive in penuria, sive in abundantia constitutus; neque ex penuria repressus, neque ex abundantia dissipatus. *Ibid.*
84. Ditor est ille qui nihil colligens in affluentia multis consistit, et nullus eget; quam qui per singulos dies exigit, et festinat plura colligere, et timet ne aliquid ei deficiat. Hom. 49, in Epist. ad *Hebreos*.
85. Abundantia ciborum morbum facit, et molestias ingerit, et aegritudines generat. *Ibid.*, Hom. 29.
86. Abundantia qua se deliciis tradit, absurdas general cupiditates. *Ibid.*
87. Ex multa copia, procedente tempore, non cumentum subsuscitur. Hom. 13, in *Genes.*, super illud n: *Et oriri fecit Deus*.
S. ISIDORUS HISPALENSIS.
88. Cui abundantia est epularum, ardentis divitiae intendat supplicium; ejus tanta in inferno inter ignes est inopia, quanta hic epularum fuit copia. Lib. 2, *de Summo bono*, cap. 42.
89. Non minus est periculi carere desideratis, quam abundare concessis. Serm. 41, *Quadrage*.
- S. LEO I.
- SENTENTIA PAGANORUM.
90. Ubi copia major exuberat, ibi se major molestia sollicitudinem totius perturbativa quietis intrudet. *De Charitate*, cap. 4.
91. Miserrum, quem ubertas sterilem, abundantia axium, inhumani copia, divitiae fecere mendicium! Serm. 104.
- PETRUS ELESSENSIS.
92. Ideco Deus omnipotens alios paupertate constringit, alios rerum omnium copia dilat; ut et illi habeant unde propria debeat peccata redimere, et isti unde suam valeant inopiam sustentare. Opuse. 9, cap. 4.
- S. PETRUS DAMIANUS.
93. Rerum abundantia aculeos parit sollicitudinem; sollicitudo radix est anxietatis. Opuse. 12, cap. 25.
- PHILIP JUO.
94. Copia parata honorum affluentium parit opium. *De migratione Abrahami*.
95. Affluent opes? impartire; nam divitiarum pulchritudo est non in erumenis, sed in egemonia auxilio. *Lib. de Joseph*.
- NIMIA BARBARA.
96. Nimia horumarum rerum copia, est ingens malorum intium. *De Abrahamo*.
- S. PROSPER.
97. Abundantia communis est bonis et malis; sed a malis in dextra habetur; a bonis in sinistra reputantur. Super *Psalm.* cxix, vers. 15.
- ROBERTUS BELLARMIN.
98. Divitiae flunt, dum affluunt. Super *Psalm.* lxi, vers. 10.
99. Securitas sine abundantia, est semper egestatis; abundantia sine securitate, est abundantia plena timoris et periculi. Super *Psalm.* cxlvii, vers. 2.
- SALVIANUS.
100. Quicunque mali sunt, successu rerum de teriores flunt, gaudentes sibi nequicie studium bene cedere. Lib. 1, *de Gubern*.
101. Quantum tibi copiae accessit, tantum discipline recessit. Lib. 1, *ad Ecclesiast*.
102. Semper abundantia contumeliosa in se metipsa est. *De Habitu muliebri*, cap. 7.
103. Abundans divitiarum possessio, abundantiam sollicitudinem ingerit, per quam animus hominis multum distrahitur, et impeditur ne tota feratur in Dei obsequium, 2^a 2^a, quest. 188, art. 7.
104. Extra Deum omnis copia, inopia est. In *Hortulo Rosarum*, cap. 8.
105. Abundantia temporalium, occasio est iugurorum, et mater vitiorum. *De Disciplina clausum*, cap. 42.
106. Quidquid fuerit superabundantius et maius quam esse debeat, hoc malum est. *I Rhetor*.
107. Quo quispiam magis abundat, eo magis periculis subjacet. Lib. 8 *Ethica*, seu *Moral.*, cap. 4.
- CICERO.
108. Si propter aviditatem pecuniae nullum

queatum turpem putas, si quotidie fraudas, decipis, poscis, pacis eris, auferis, rapiis; si socios spoliis, seruum expilas, haec non abundantia, sed egensis signa sunt. *De Paradoxis*, cap. 6.

109. Divitiarum fructus in copia est, copiam autem declarat satietas rerum atque abundantia. *Ibid.*

110. Non sunt bona dicenda, nec habenda, quibus abundantem licet esse miserrimum. *Prose.*

111. Da divitias, honores, imperia, opes, gloriam, ac omnium rerum copiam; si fuerit qui huc habet, injustus, intemperans, hebeti ingenio atque malleo, dubitabimmo te eum miserrimum dicere? *Lib. 5 Tuscul.*

112. Quidquid est, quamvis amplum sit, id certe parum est tum, cum est aliquid amplius. *Orat. 40, pro Marcello.*

113. Prastat perire fame, timoris ac molestiae expertem, quam copias omnium rerum circumflucentem, animo vivere perturbato. *In Enchirid.*, cap. 7.

114. Nunquam immoidea durarunt, nisi illa moderatrix ratio compescuit. *Epist. 74.*

115. Exiguum natura desiderat, opinio immensum. *Epist. 16.*

116. Neminem propterea magni astimes, quod pecunia, divitiisque abundet. *Sent. 182.*

Vide etiam tit. *Bonum*, sent. 82; *Relinquere*, sent. 20; *Temporale*, sent. 50, 56.

ABUSIO, ABUTI.

S. BASILII MAGNUS. *Definitio et divisio.* Abusus, est sumptus supra necessitatem. In *Quast. diffuse explicat.*, quod. 20.

HUGO A. S. VICTORE. Duecim sunt abusiones claustrorum, quibus tota religionis summa turbatur; scilicet, prelati negligens, discipulus inobediens, juvenis oiosus, senex obstinatus, monachus curialis, religiosus caudicivus, habitus pretiosus, cuius exquisitus, lis in capitulo, dissolutio in choro, irreverentia juxta altare. *De Claustr. anima*, lib. 2, cap. 11.

S. AUGUSTIN. de Duodec. abusion. Duecim sunt abusiones seculi, scilicet: Sapientia sine bonis operibus, senex sine religione, adolescentissime obedientia, dives sine elemosyna, femina sine pudicitia, dominus sine virtute, christianus contentiosus, pauper superbus, rex iniquus, episcopus negligens, plebs sine disciplina, populus sine lege. *Prose.*

Prima abusio est, si sine bonis operibus sapiens et predicator fuerit; qui quod sermone docet, acilius complete negligit. Cap. 4.

Secunda abusio est, si religiosa senex esse veniat. Cap. 2.

Tertia abusio est, si adolescentis sine obedientia

deprehenditur, quo mundus a recto rationis ordine depravatur. Cap. 3.

Quarta abusio est, dives sine elemosyna, qui superficia usus sui (que custodienda in posterum recondit) indigentibus non distribuit; per quod efficietur, ut dum in terra quiesca diligentia cura custodit, celestis patrie perennem thesaurum amittat. Cap. 4.

Quinta abusio est, femina sine pudicitia; sicut enim omnes mores bonos procurat, et custodit in viris prudentia; sic et in feminis cunctos honestos actus nutrit, et lovet, et custodit pudicitia. Cap. 5.

Sexta abusio est, dominus sine virtute; quia nihil proficit dominandi habere potestatem, si dominus ipse non habeat virtutis vigorem. Cap. 6.

Septima abusio est, christianus contentiosus, qui cum participationem nominis Christi per fidem et baptismum suscepit, contra Christi dicta, et propositionem; mundi caduca delectamenta diligit. Cap. 7.

Octava abusio est, pauper superbus, qui nihil habens in superbiam exultat; cum e contra, diximus seculi non superbe sapere imperatur. Cap. 8.

Nona abusio est, rex iniquus; etenim regem non iniquum, sed correctorem iniquorum esse oportet. Cap. 9.

Decima abusio est, episcopus negligens, qui gaudi sui honorem requirit inter homines; sed ministerii sui dignitatem coram Deo, pro quo legatione fungitur, non custodit. Cap. 10.

Undecima abusio est, plebs sine disciplina, quae cum discipline exercitationibus non servat, communis se perditionis laqueo constringit; iam enim plebs absque disciplina vigore, non erudit. Cap. 11.

Duodecima abusio est, populus sine lege; qui dum Dei dicta, et legum scita contemnit, per diversas errorum vias prevaricationis laqueum intravit. Cap. 12.

Superbius detestatur sapientia propter sex abusiones. Prima est, quia (cum sit quid vacuum, sup. *Prop. cap. VIII.*) omnia vult replere seipsa, et nullo modo patitur se impleri, quia tumor infusa repellit. Secunda est, quia plenitudine se habet. Tertia est, quia etiam pacem secum non habet. Quarta est, quia de pondere proprio ascendere contendit. Quinta est, quia omnibus vitiis vult percorripi, ne apparent. Sexta est, quia cum suo contrario, id est cum humilitate, pacem habet, quod est absurdum.

SENTENTIAE PATRUM.

1. O abusio perversa hominum! quia quod cum **S. AUGUSTIN.**

multo labore per hebdomadam lucrati sunt, festis diebus in tabernis, et ludis, et spectaculis imponunt. Part. 2, titul. 9, cap. 7.

2. Magna abusio, ut fratres velint habere salaria pro officiis suis, cum omnia opera sua sint in manibus prelatorum, ac etiam voluntates. Part. 3, tit. 16, cap. 42.

3. Vita ita subiecta est vanitati, ut approbentur falsa pro veris, respundant vera pro falsis; teneantur incerto pro certis, quod abusio est maxima. In *Enchyrid.*, cap. 21.

4. Juste puniuntur, qui licet abutuntur; abutuntur licet, qui bona Dei maculant usibus inconcessis. *De Spiritu et anima*, cap. 42.

5. Usus illicitus, abusus potius, vel abusio nominandus est. Lib. 1 *de Doct. Christ.*, cap. 4.

6. Vere magna abusio, et magna nimis, ut dives esse velit vermiculus vilius; propter quem Deus majestatis voluit pauper fieri. Serm. 3, in die Pascha.

7. O abusio filiorum Adam! parati ad honores, et colsumbus graduum ecclesiasticorum, ipsi etiam angelicis humeris formidandos. Serm. 2, in Ascens. Domini.

8. Abutentibus homo naturae gravis perdito est, et miseranda pernicias. Serm. 13, super Qui habitat.

9. Mira abusio! domus ardet, ignis instat a tergo, et fugient prohibetur egredi, evadenti suadetur regredi; et hec ab his qui in incendio possunt. Epist. 111.

10. Noli abutiri elementa, ne potentia opprimaris. Epist. 131, ad *Mediolanenses*.

11. Potestas accepta male in malo quam in bono ut, abuti est. Epist. 245, ad *Eugen. papam*.

12. Usus aurum et argenti bonus est, abusio tamen mala. Lib. 2, *de Consider.*

13. Magna abusio! pauci ad os legislatoris, ad manus omnes respiciunt; hi importuni sunt, ut accipiunt; inquieti doneo accipiunt; ingrati ubi non habore isto abusa est. *Ibid.*, lib. 4.

14. Magna abusio! maxima cura est, ut corpus regulariter induatur, et contra regulam suis vestibus anima nuda deseritur. In *Apologia ad Guilelmum abbatem*, cap. Unde.

15. Magna abusio! ecce parciat putatur avaritia; sobrietas, austeritas creditur; silentium, tristitia reputatur. *Ibid.*, cap. Dicitur.

16. Magna abusio! remissio discretio dicitur; effusio, liberalitas; loquacitas, affabilitas; cachinatio, iuvenitatis; molles vestimentorum, et equorum fastus, honestas; lectorum superflus cultus, mendititia.

17. Dominam ancillari, et ancillam dominari, magna abusio est. *De Medicat.*, cap. 3.

18. Aero teatis reliquias saginantur oculi, et loculi aperiuntur. *Prose.*

19. Ostenditur pulcherrima forma Sancti, vel Sancte alienus, et eo creditur sanctior, quo coloratur.

20. Currunt homines ad osculandum reliquias Sanctorum, invitantes ad donandum, et magis mirantur pulchra, quam sacra. In *Apologia ad Guillel. abbatem*, cap. *Dicitur*. Cap. 6, n. 28.

21. O abusio maxima! cum falsitas nihil valeat, **S. BONAVENT.** sicut denarius falso ad decipendum, tamen ubique regnat. Serm. 2, *Omnium Sanctorum*.

22. Magna abusio est, habere os in choore, et cor in furo. In *Regula Novit.*, cap. 4.

23. Pessum eunt que bona sunt, et honesta: **S. GREGOR.** sine pudore vident que mala sunt. Epist. 29, *ad NAZIANZ.* Eudochium rhetorem.

24. Aurum liquefit in litteras, gemmis codices **HUGO A. S. VICTORE.** vestimentum, et nudus ante fores Christus emoritur. Epist. 22, *ad Eustochium*.

25. Qui sanitate abutuntur in libidinem, et divitiae in luxuriam, hi benediciones Dei mutant in malodictionem. Super *Malachiam*, cap. n.

26. Si abutentur mundi rebus, scias te in ultimo judicandum. Super *Ecclesiasten.*, cap. xiii.

27. Inter abusiones hujus seculi, sola major est sensus obstinatio; qui morti proximus, mortis advenit non exhortet; audit nuntios mortis, et credere non vult eis. Lib. 2, *de Claustr. anima*, cap. 15.

28. Misericordia inter alias abusiones haec abuso est; ut deliciatus in Ecclesia, quam in domo propria vivisse convincaris. *Ibid.*, cap. 19.

29. Intolerabilis haec abusio, ut ibi litigies, ubi teipsum accusare debes; ut ibi augeatur culpa, ubi deleri potest. *Ibid.*, cap. 21.

30. Non est planta vitis mala, neque vinum malum, sed illius abusus. Hom. 29, in *Genesim*, **S. JOANNES CHRYSOSTOM.**

31. Mulier ab initio, viro per erat dignitate, et non habore isto abusa est. *Ibid.*

32. Abusio vini, et incontinentia eorum qui vino abutuntur, obrietatem generant. Hom. 38, super *Math.*

33. Abusus gratiae Dei, tremere facit. Serm. 19, super Epist. *ad Rom.*

34. Qui pecunias, et voluptatibus, et delicias immodeste abutuntur, omnia corrumpunt. Serm. 13, super Epist. *ad Ephes.*

35. Ultra necessitatem facta impensa, abusus est. Lib. 1 *Parallelorum*, cap. 20.

36. Pro certo constat, in rebus nihil mali, nisi abusum; qui semper solet accidere ex mensuris negligientia, circa naturalem agriculturam. *De Chateria*, centuria 3, cap. 4.

37. Superbus vult se credi constantem, prodit **S. PROSPER.**

ACCEDERE AD DEUM.

— 16 —

ACCEDERE AD DEUM.

gus liberalem, avarus diligenter, temerarius fortē, inhumānus parvum, gulosus humānum, ignavus quietum, timidus cantum. *Prose.*

38. Impudentia fiducie sibi nomen dicerit, procacitas appellationis libertatis ostendit; eloquentiam frangit verbostas, et curiositatis malum, sub studi spiritualis colore delitescit. Lib. 3, *de Vita contempl.*, cap. 1.

SALVIANUS.

39. Quam perversus mundanorum abusio! si quis ex nobilibus converti ad Deum cooperit, statim hominem nobilitatis amittit. *Prose.*

40. Quantus ergo in christiano populo honor Christi est; ubi religio ignobilem facit?

41. Statim ut quis maior esse tentaverit deterioris affectio, ab aliis calatur.

42. Ac per hoc omnes quodammodo mali esse coguntur, ne viles habeantur.

43. Si honoratus quispiam religioni se applicaverit, illico honoratus esse desistit.

44. Ubi quis mutaverit vestem, mutat protinus dignitatem.

45. Si fuerit sublimis, fit despiciibilis; si fuerit splendidissimus, fit vilissimus; si fuerit totus honoris, fit totus injuria.

46. Si bonus est quispiam, quasi malus spernitur; si malus est, quasi bonus honoratur. Lib. 4, *de Gubern. Dei.*

47. Homo qui abutitur potestate sibi data, eam amittere meretur, 2^a 2^a, quest. 63, art. 3.

SENTENTIA PAGANORVM.

48. Hominius est intemperantis, abuti otio et litteris, lib. 1, *Tuse. quest.*

SENECA.

49. Abusio magna! lemertis sub titulo fortitudinis latet; moderatio vocatur ignavia; pro tanto, timidus; in his magno periculo errans. Epist. 47.

ACCEDERE AD DEUM.

HUGO CARD.

Definitio, divisiones et comparationes. Accedere ad Deum, est intrare ad scipsum; et non solum ad se intrare, sed ineffabiliter quodam modo in intimis scipsum transire. *Prose.*

Qui intrans, et intrinsecus penetrans scipsum transcendent illi veraciter ad Deum accedit. *De Spiritu, et anima.*, cap. 14.

Tribus gradibus ad Deum acceditur: Primus est, affectio mundi; secundus est, oblivio sutorum; tertius est depositio sui.

Sicut luna, quanto propinquior est soli, tanto minor; ita mens humana quanto propinquior est Deo, tanto minor est suo iudicio. *Ibid.*, cap. 3.

Sicut oculus quanto mundior fuerit, tanto longius videt; sic anima quanto longius fuerit a soliditudine mundi, tanto amplius Deo proximior erit. Hom. 10, super *Math. oper. imperfec.*

Sicut dicitur sol intrare domum, vel exire, in quantum radius ejus pertinet ad domum, sic dicitur Deus appropinquare ad nos, vel recedere a nobis, in quantum percipimus influentiam bonitatis ejus, vel ab eo deficiemus. Part. 1, quest. 9, art. 4.

SENTENTIA PATRUM.

1. Omnis anima ad Christum accedit, sive corporalibus aegra peccatis, sive clavis quibusdam secularis cupiditatis infixa, sive multis imperfecta virtutibus. Lib. 1, *de Virginibus.*

2. Nihil pulchrius, nihil voluptuosius, nihil desiderabilius, quam Deus appropinquare. Lib. 3, Epist. 11, *ad Irenaeum.*

3. Deo appropinquare, clarescere est. Lib. 10, Epist. 84, *ad Demetriadem.*

4. Ad Deum accedit; neminem repellit, nisi qui se ab eis conspicuta putaverit sequestrandum Lib. 3, *de Interpell.*, cap. 12.

5. Qui ad Deum concondere desiderat, a minoribus incipit; ut gradatim crescendo ad majora perveniat. Super *Apocal.*, cap. vii.

6. Quid faciet, Domine, servus tuis? omeliat visus ANASTAS. II de ore, te, et nimis abest facies tua; accedere ad te desiderat, et inaccessibilis est habitatio tua. In *Prosolog.*, cap. 4.

7. Non loca Creatori nostro nos proximos faciunt, sed bona merita. Apud *Gratianum*, in *De origine, can. Non toca.*

8. Ad eum qui ubique praesens est, et ubique totus, non pedibus ire licet, sed moribus; non ambulando, sed amando. Epist. 52, *ad Macedon.*

9. Mens quando contemplatione ad Deum ascendit, ut eum intelligat, et diligit, imago Dei dicens est. *De Spiritu et anima.*, cap. 34.

10. Si amaveris terram, peregrinari a Deo; si amaveris Deum, ascendis ad Deum. Super *Psalm. cxix*, vers. 6: *Multum incola fuit anima mea.*

11. Desiderio bono levamus ad Deum, et desiderio malo ad ima precipitamus. Sup. *Ps. cxvii.*

12. Impossibile est illis qui negotiis secularibus implicati sunt, ut cor semper sursum habent. Super *Psalm. v.*, in *Enarrat.*

13. Cresco in Deo, reficeris si accesseris; defici si recesseris. Tract. 11 in *Joan.*

14. Si bonis moribus propinquatur Deo, malis moribus receditur a Deo. Super *Psalm. xvii.*

15. Si accedere est credere, qui credit, accedit; qui negat, recedit; non moverat anima pedibus, sed affectibus. Tract. 48 in *Joan.*, de cap. 10.

16. Tanto nobis melius est, quanto magis ad illum imus, quo nihil melius est. Epist. 82, *ad Macedonium.*

17. Non ad eum (qui ubique praesens est) loci

S. THOMAS
AQUINAS.

S. AMBROS.

S. ANSELMUS.

EGUST.

S. AUGUSTIN.

PAPA.

S. BASIL.

MAGNUS.

S. BERNARDUS.

S. THOMAS
AQUINAS.

CICERO.

SENECA.

HUGO CARD.

SUPER *Isai.*

cap. ii, verbo

*Mystice.*S. JOANNES
CHRYSOSTOM.

ACCEDERE AD DEUM.

— 17 —

movemur, sed bono studio bonisque moribus. Lib. 1, *de Doctr. christ.*, cap. 10.

18. Recedendo a Deo, homo frigescit; accedendo clarescit. Sup. *Psalm. lxx*, concione 2, versu 21: *Deus, quis similis tibi?*

19. Non regionibus longe quisque a Deo est, sed affectibus. Amas Deum? prope es: O disti Deum? longe es: uno loco stans et prope es, et longe es. Sup. *Psalm. lxxxiv*, vers. 10: *Verumtamen prope timentes eum.*

20. Accedamus ad Deum, ut illuminemur; non quomodo accederemus ad eum Iudei, ut tenebrentur. Sup. *Psalm. xxxix*, vers. 5: *Accedite ad eum, et itaminamini.*

21. Accesserunt enim illi ad illum, ut crucifigerent: nos ad eum accedamus, ut corpus et sanguinem ejus accipiamus.

22. Ad Deum accedit, fidem sectando, corde inhiabitante, charitate currendo. *Ibid.*

23. Ubique est, qui nullo clauditur loco; noli ab illo averti, et tecum est. *Prose.*

24. Si vis ad eum pervenire, noli piger esse: non enim pedibus, sed affectibus ad eum curris. *Tract. 36*, in *Joan.*, de cap. 8.

25. Cum ad vos accedo, non recedo: non recedo unde procedo. *Tract. 69*, in *Joan.*, de cap. 14.

26. Fortitudinem mean ad te custodi, Deus; quia si recedo, cado: si accedo, fortior fio. Sup. *Psalm. lxxx*, vers. 10.

27. Ut homo sit aliquid, convertat se ad illum a quo creatus est; accedendo enim fervescit; et a quo habet sit, apud illum habet ut ei bene sit. Sup. *Psalm. lxx*, concione 2, vers. 21.

28. A nullo quolibet homine recedit Deus, nisi prius ipso homo ab eo recedat. *De salut. docum.*, cap. 54.

29. Quantum est superbum cor hominis, tantum recedit a Deo: et si recedit a Deo, in profum dum it. *Prose.*

30. E contra cor humile de celo adducit Deum, ut proximum fiat. Certe altius est Deus, super omnes celos est Deus, tu humilia te, et descendat ad te. Sup. *Psalm. xciii*, vers. 13: *Donec fodiat peccator fovea.*

31. Examina te ipsum, ex quali vita ad Deum accedas, an dignus sis. *Prose.*

32. Per satisfactionem enim contingit nobis, ad Deum familiaritatem et accessum. Conc. 5, sup. *Psalm. xxviii*, vers. 1.

33. Anima accedens ad Verbum fiducialiter, quantum intellectu capax est, tantum audax desiderio. Serm. 63, sup. *Cantic.*

34. Quanto in cognitione mei proficio, tanto ad cognitionem Dei accedo. In *Meditat.*, cap. 4.

ACCEDERE AD DEUM.

— 17 —

35. Vide ne ad illum immundus accedas. Serm. 3, *in Pasch.*

36. Accedendum est ad Deum; non irruendum, ne irreverens majestatis opprimatur a gloria. *Prose.*

37. Nec locis sane accedendum est, sed claritibus, ipsique non corporeis, sed spiritualibus.

38. Qui itaque virtutibus clarior, ille propinquior: esse autem clarissimum, perveniens est. Serm. 31, sup. *Cant.*

39. Accedere ad Deum per gratiam potest, qui recedere peccando potuit. *Ibid.* Serm. 2.

40. O quam bonum est (dulissimum Jesu) ad te in habitandum lucem inaccessibilem, duce charitate, accedere! cui si tantum dux nostra fuerit, nihil manere poterit inaccessum. In lib. *de Passione*, cap. 27.

41. Accedendum est ad cor humillimum altissimi Jesu, per januam lateris lanceati. *Prose.*

42. Ibi procul dubio thesaurus ineffabilis desiderabilis charitatis.

43. Ibi nova devotio inventur, inde lacrymarum gratia extrahitur, discut mansuetudo, patientia in adversis, compassio in afflictis. *Ibid.*, cap. 44.

44. Quanto amplius per compassionem proximis in necessitate succurrir, tanto amplius Creatori appropinquare. Serm. 44, *ad Sarorem.*

45. Necessario credenda sunt ea que sunt fidei, sine quorum credulitate nemo ad Deum accedere potest. Serm. 43, fer. 4, post. *Dom. Quad.*, art. 2, cap. 4.

46. Tanto est homo a Deo longius, quanto in *s. BONAVENT.* virtus profundius. Serm. 3, *Dom. 2 Quadragesima.*

47. Verius, citius et perfectius perveniunt ad Deum grossibus affectionibus, quam pedum. *De septem Itineribus.* Itin. 4, art. 3.

48. A Deo qui discedit, vitam perdit: qui ad eum incedit, vitam invenit. *Sup. Ep. ad Hebr.*, cap. 3.

49. Magnus accessus ad Deum, et cognitio infinitus sum. *CASSIODOR.*

50. Accedite, non dicitur ebriosis, non adulteris, non superbris; sed sobrios, castis atque humiliis Christianis, qui illuminari mereantur. *Prose.*

51. Studendum est ergo ut qui ad Deum accedit, it se humili satisfactione moderetur, ut illuminari potius quam cecari videatur. Sup. *Psalm. xxxiii*, vers. 5: *Accedite et illuminamini.*

52. Domino proximare non possunt, nisi qui eius reguli obsecundant. Sup. *Psalm. cxviii*, in illud: *A lege autem tua longe facti sunt.*

53. Si toto animo ad Deum accedimus, confes- *S. DIADOCHEUS*

2

ACCEDERE AD DEUM.

— 48 —

ACCEDERE AD DEUM.

- tu anima et corpore mundamur. *De perfect. spirituali*, cap. 78.
- DIDYMUS.** 54. Ab idolis se custodiant, omnes qui ad Deum verum reverenter accedunt. *Sup. Ep. pri-
mam Joan.*, cap. 5.
- DIONYS. CARTHUS.** 55. Vulnus tui amoris sanis infligis, ut pro-
poni te sauciari, qui torpebant sani. *De Mor-
tale vivifico*, art. 7.
- S. DOROTH.** 56. Sancti viri qui Deo propiores sunt, eo se
inferiores putant. *Doctrin. 2, de Humilitate*.
- S. EPHREM.** 57. Si amaritudinem in anima habeas, et illam
radicibus evellere cupis, ad Deum accedas; novit
enim medicus dolorem, ac morbum segnatius
cure. *De penitentia*.
- EVAGNIUS. PONTICUS.** 58. Homines tum meliores efficiuntur, cum ad
Deum appropinquant. *De octo vitiis capitali*.
- S. EUSEBIUS EMISSEN.** 59. Nullam patitur legem, cui accedere con-
cussum est usque ad divine imaginis dignitatem.
Hom. de S. Maximo.
- GLOSSA ORDIN.** 60. Animum ejus, qui proxime Deum accedere
velit, non tepeccare oportet, sed spiritu fervore.
Sup. Levit., cap. 16.
61. Qui honis operibus merentur sibi regnum
celi, tanto Deo sunt viciniores, quanto sanctiores.
Sup. I Paralip, cap. 18.
62. Homo vicinior luci divinae sentit quid ante-
fuit; et quod jam gustat, amplius amat; et quod
subest, judicat, et quo est dignior, sibi videtur
indignior, et elonge esse quo propior. *Sup. Job*, cap. 39.
63. Non dixit Propheta: Coram te, sed, Ad te,
ut vicinitatem ad Deum ostenderet. *Sup. Ps. v.*
vers. 3: *Ad te orabo, Domine*.
- GLOSSA IN-
TERL.** 64. Quanto ad sapientiam Dei accedis, tanto a
te recedis. *Sup. Ecclesiasten*, cap. 7.
65. Credore oportet accedentes ad Deum,
quia ipse est, et inquirentibus se remunerator sit.
Sup. Ecclesiasticum, cap. 4.
- GLOSSA ORDIN.** 66. No quis duplice corde accedit ad Deum, qui-
ni nisi poniterit, in aeternum peribit. *Sup. Eccle-
siasticum*, cap. 3, sup. illud: *Vx duplicit corde*.
67. Humilis non audet appropinquare, ut ad
eum Deus appropinquat. *Sup. Luct.*, cap. 48.
68. Sine fide non potes ad Deum accedere. *Sup.
Epist. ad Hebreos*, cap. 11.
- S. GREGOR. MAGNUS.** 69. Non loca, vel ordines Creatori nostro no-
proximos faciunt; sed ei nos merita bona jun-
gunt, aut male disjungunt. *Lib. 6, in Registrum*,
indict. 18, cap. 193, epist. 29, *ad Anastas.*
Presbyt.
70. Quisquis se apud se magnum existimat,
aditum sibi Dei accessus angustat. *Lib. 47. Moral.*
cap. 47.
71. Accessus recessusque Dei a mente nostra
minime cognoscitur, quousque rerum alterna-
tum finis ignoratur. *Pros.*

72. Quia et de tentatione incertum est utrum
probet an trucidet.
73. Et de donis nequamquam reprehenditur,
utrum hic desitos remunerent, an in via nu-
triant, et ad patriam perducent. *Lib. 9 Moral.*,
cap. 7.
74. Ad Deum, quasi tot grossibus mens acce-
dit, quot solum moribus proficit. *Pros.* S. GREGOR.
MAGNUS.
75. Et tot grossibus longe fit, quot malis cog-
itationibus decrescit. *Lib. 25 Moral.*, cap. 3.
76. Sacram nihil dari potest, quam id quod
quisque accedere ad conditorem debet. *Pros.*
77. Quid enim sanctius quam consilium ac-
cedendi ad Deum? *Lib. 5, in Regum*, cap. 4.
78. Ad vocantem te Deus accedit, quando ad
contemplativa vita quietem venit. *Ibid.*
79. Iste accedentes ad se reficit, qui puris men-
tibus semetipsum per contemplationem ostendit.
Hom. de S. Maximo.
80. Nisi quis a semetipsa deficiat, ad eum, qui
supre ipsum est, non appropinquat. *Hom. 32,*
sup. *Evang.*
81. Non valet apprehendere quod supra ipsum
est, qui nescit mactare quod est. *Ibid.*
82. Os nostrum omnipotens Deo tanto longin-
guum fit, quanto huic mundo propinquum. *Lib. 3,
Dialog.*, cap. 15.
83. Illum facit humana derisio Deo proximum,
quem ab humana pravitatis vita innocentia
servat alienum. *Lib. 40 Moral.*, cap. 15.
84. Omnis bonus, ex Deo accepta anima, a ten-
tione purgata aut lustrata, ad sumum accedit Domin-
ium. *Orat. 6, in Funere Cassari fratris sui*.
85. Accedere ad Filium nullus potest sine Spi-
ritu sancto. *In 2, Epsop. fideli*. S. GREGOR.
NAZIAN.
86. Quanto quis a terrena cogitatione remotior
est, tanto Deo vicinior et cetero. *Epist. 8*. S. HIERON.
87. Quam longe homo est a Deo, qui accedere
jubetur, ut servus Filius fiat! *Pros.* HUGO A.
VICTORE.
88. Quam longe ab eo, ubi Filius est, qui nec
domus esse coepit ubi servus est! *Lib. 4, Miscellan.*,
titul. 69, sup. illud *Ecccl. 11: Fili, accedens adser-
vitatem*.
89. Tanto anima longius a Deo, qui intus est,
recedit, quanto avidius se ad delectationes exte-
rioris effudit. *Ibid.*
90. Per lumen Iesum accessum habuimus ad
lumen Patrem: Iesus enim lumen est, et Pater
Ieso lumen. *Lib. 2, in Iesum*, cap. *Cœlestis Hier-
arch*.
91. Via ad Deum, est scientia, disciplina, bo-
nitas. Per scientiam, itur ad disciplinam; per dis-
ciplinam, itur ad bonitatem; per bonitatem, itur
ad beatitudinem. *De Institut. Novit.*, in fine
Prologi.

ACCEDERE AD DEUM.

— 49 —

ACCEDERE AD DEUM.

92. Magna res est amor, quo anima fiducialiter
accedit ad Deum, Deo constanter inhæret, Deum
familiariter percutematur, consultatque de omni
re. *Lib. 4, de Anima*, cap. 9.
93. Accedo ad humilem clatum, iratus ad mi-
tem, crudelis ad misericordem; et tamez patitur
humilis clatum, mitis iratum, crudele miseris-
coris. *Prose.*
94. Accedo servus ad Dominum, non amore,
sed timore; non devotione, sed usu.
95. Accedo ad Dominum, cuius percussi ser-
vum; ad Patrem accedo, cuius occidi filium;
percussi verbo, occidi exemplo; nee tamen per-
mesco Dominum, nee vereor Patrem.
96. Appropinquo ad osculum pacis, qui prius
reconciliatus accedebussem ad osculum fra-
tris. *Lib. 2, in Claustrum Animæ*, cap. 23.
97. Anima, quæ Deum diligit, quibusdam
amoris passibus per charitatem ad Deum currit
Prose.
98. Charitas via pacis est, quia in amore Condi-
toris currens animus, nihil quod ledat inventit.
Sup. Psalm. XIII., cap. 11.
- HUGO CARD.** 99. Tentat Deum, qui duplice corde venit ad
eum. *Sup. Deuteronom.*, cap. 6.
- HUGO CARD.** 100. Quanto quis vult ad Deum accedere, tanto
acrius et subtilius insurgit diabolus in eum. *Sup.
Ecclesiastic.*, cap. 2.
- HUGO CARD.** 101. Accedo ad Deum secundum quod est, et
per eum secundum quod factus es. *Sup. Epist. ad
Galat.*, cap. 3.
102. Non potest homo ad Deum accedere sine
fide; itaque non accedit ad familiaritatem, nisi
credat veritati. *Super Epist. ad Hebr.*, cap. 11.
103. Appropinquate Deo ut miseri, ad miseri-
cordem; ut nudi, ad divitem; ut famelici, ad
panem; ut infirmi, ad medicum; ut servi, ad
dominum; ut discipuli, ad magistrum; ut cœci,
ad lumem; ut frigidæ, ad ignem.
104. Multis viis ad Deum tenditur, et ideo unus-
quisque illum, quam sensu arripiatur, irrevo-
cabili cursus sùr intentione conficit, ut sit in
qualibet professione perfectus. *Collat. 14*, cap. 6.
105. Tanta est Dei misericordia, ut ubi viderit
voluntatis firmum propositionem, et ferventi desti-
derio hominem ad se accedere, non tardat, neque
differt, sed accelerat, suamque solitam libera-
litudinem exhibet. *Hom. 27, sup. Genes. vii: Qui
effuderit sanguinem*, etc.
106. Qui relicto diabolo venit ad Christum, dif-
ficile revertitur ab diabolum. *Hom. 2, Oper. im-
perf. sup. Matth.*
107. Qui nunquam fuit in malis, sed in innocen-
tia, dum nescit quid sit malum, facile decipiatur,
et transit ad diabolum; sed si expertus fuerit

malum, quod invenit, et recordatus fuerit bonum,
quod perdidit, compunctus redit ad Deum, unde
recessit. *Ibid.*

108. Qui a diabolo accedit ad Deum, nunquam
debet amplius per illicem viam ambulare, per quam
venit ad diabolum. *Ibid.*

109. Venisti per viam fornicationis, ambula per
viam castitatis; venisti per viam avaritiae, ambula
per viam eleemosynæ. *Ibid.*

110. Si autem per ipsam viam redieris, non ac-
cedis ad Christum, sed iterum sub regno vadis
diabolus, et sis preditor Christi. *Ibid.*

111. Tametsi Deus nos voet, expectat tamen ut
sponte accedamus, ac tum nobis suum exhibeat
auxilium. *Serm. de Verbis Apostoli, II Cor.*, iv :
Habent autem eundem spiritum.

112. Accedamus ad Deum, et quasi ante oculos
nostros propositis singulis peccatis nostris, etiam
pro preteritis peccatorum veniam petamus.
Hom. 44, sup. Genes.

113. Ad Deum cum fervore accedamus, et di-
lectione quam vehementissima. *Hom. 34, sup. I
ad Cor.*

114. Sedes gratiae nunc est, non sedes iudicii;
propere accedamus cum fiducia, ut accipiamus
misericordiam, quemque querimus. *Hom. 7, sup.
Ep. ad Hebr.*

115. Si nos appropinquamus Deo, in celo su-
mus. *Hom. 16, Moralis*.

S. JOANNES DAMASC. 116. Quidam etiam sine ulla adversitate, divino
desiderio atque amore impulsu ad Deum acced-
dit, relicti omnibus rebus; at tu tot erumis
percussus, adhuc obstinatus haeres? *Lib. 1, Pa-
ralip.*, cap. 12.

117. Non per locum spatia, sed per affectum
bonum, itur ad Deum. *Pros.* S. ISidorus
HISPALENS.

118. Neque enim gressu pedum, sed gressu
operum bonorum propinquamus Deo. *Lib. 2,
in Summo bono*, cap. 14.

119. Sequere Deum abjectis oneribus que te
premunt; liberis teipsum compedibus et catenis,
ut expeditus ad Deum curras. *Lib. 6, Divin. Instit.*
cap. 11.

120. Nisi vocata ad Deum appropiare mens non
debet, ne repulsa cum pudore sternatur. *Part. I,
de Casto conubio*, cap. 18.

121. Mens virtutibus vacua ad divinum non ac-
cedat aspectum. *Ibid.*

122. Venus amat quanto magis Deo appro-
piat, efficit corde humilior, mente purior, af-
fectu ardenter, et in virtutum exercitatione per-
fection. *Part. 2, De compunct. et complanetu*,
cap. 2.

123. Nemini presumendum, quia totum quod
querit, inveniret, ne desinat propinquare qui

S. LEO.

LACTANT.
FIRMIAN.

ACCEDERE AD DEUM.

— 20 —

ACCEDERE AD DEUM.

S. PETRUS
LUDOVICUS
BLOSICUS

S. MACHAR.
EGYPT.

S. NILUS.

S. ODILIO
CLUNIACENS.

PETRUS
CELLENSIS.

S. PETRUS
CHRYSOLOG.

V. PETRUS
MAURITIUS
CLUNIACENS.
PHILIPPIUS JUDAEUS.

S. PROSPER.

cessarit accedere. Serm. 44, de Passione Domini,
sup. illud *Psalm. cix*: *Quarile faciem ejus*
semper.

124. Si vitii morbo periculose laboras, accede
cum fiducia ad colestum medicum, accede ad
Jesum, roga ut manum adhibere dignetur. In
canone *Vita spiritualis*, cap. 3.

S. MACHAR.
EGYPT.

125. Qui accedunt ad Dominum, debent in si-
lento, pace et tranquillitate multas preces fun-
dere, et cum intentione cordis, et cogitationibus
castis, cum prae oculis habere. Hom. 6.

126. Debet quempiam accedentem ad Domi-
num; ad id quod homini est seipsum cogere,
etiam si repugnat animus. *Ibid.* Hom. 19.

127. Qui accedit ad Deum, et revera cupit esse
assessor Christi, hujus intentionis gratia debet
accedere, ut nihil gestet veteris hominis. *Ibid.*
Hom. 44.

S. NILUS.
128. Accede sine materia ad expertiem materiae,
et intelliges minui laqueos adversariorum. *De
Orat.* cap. 63.

S. ODILIO
CLUNIACENS.

PETRUS
CELLENSIS.

S. PETRUS
CHRYSOLOG.

V. PETRUS
MAURITIUS
CLUNIACENS.
PHILIPPIUS JUDAEUS.

S. PROSPER.

129. Creature quantum Creatori suo per cogni-
tionem est vicinior, tantum de adventu ejus exis-
tit letior. Serm. 2, de *Epiphania*.

PETRUS
CELLENSIS.

130. Noli credere pauperiorem futurum Deum,
si abscesseris; neque diutore, si accesseris. *Pros.*

131. Tibi prodest accessus, tibi obest recessus.
De Panibus, cap. 6.

S. PETRUS
CHRYSOLOG.

132. Deus suscipit pauperes, sed divites non re-
pellit; habentes suscipit, et ad se attrahit non
habentes. Serm. 28.

133. Deus peccatores sanctificat, cum propin-
quat. *Ibid.* Serm. 168.

V. PETRUS
MAURITIUS
CLUNIACENS.
PHILIPPIUS JUDAEUS.

134. Quanto est a sacellariis remotior, tanto
Deo propinquior. Epist. 20, ad *Gislebertum*.

135. Ferendum non videatur, ut ad Deum puri-
ficiam accedit quis impuram habens animam,
nisi mox sequatur penitentia. *Prose.*

136. Quisquis enim nullius praeterit peccati
sibi conscius, etiam vetera conatur eluere, accedit
bono animo; sin minus, absit cum impurus sit.
Lit. Quod Deus sit immutabilis.

137. Tanto quis divinis vicinior factus est,
quanto supra humana omnia studio perfectionis
ascendit. Lib. 1, de *Vita contempl.*, cap. 5.

138. Accedendo ad Deum, illuminatur ignoran-
tia, et corroboratur infirmitas; data sibi et intel-
ligentia qua videat, et charitatem qua ferreat,
Sentent. 9.

139. Non acceditur ad altitudinem Dei, nisi per
humilitatem; cui propinquat subditus, longe ab
eo recedit clatus. *Ibid.*

140. Non locorum intervallis acceditur ad Deum
vel recedit ab eo; sed similitudo facit proximum,
dissimilitudo longinquum. *Ibid.*

141. Bonum est sursum habere cor, non tamen
ad seipsum, quod est superbia; sed ad Deum,
quod est obedientia. *Ibid.*

142. Ascensionum ad Deum gradus, sunt pie-
tatis affectus; iterum, est tua voluntas; amando
accidis, negligendo recidis. *Ibid.*

143. Si aliud amas prater Deum, non ascendis;
nec es, nisi ubi eras. *Ibid.*

144. Vocanti Domino appropinquat, qui dignis
penitentie fructibus Deum de die in diem placet.
Part. 1, de *Potestate ligandi atque solvendi*,
cap. 17.

145. Nihil tam propinquum Deo, quam ejus
character et similitudo. Super *Cant.*, cap. n.

146. Accedens ad Deum, mundo fit obscurus.
Serm. 30, de *Resur.*

147. Accedite ad Deum securi, nolite timere re-
pulsam, exaudiens et recipiet vos; neque patietur
rubore confundi facies vestras. *Ibid.*

148. Qui cum fide ad Deum accedit, arcane
lucis radios suscipit. Super *Psalm. xxxiii*, vers. 5:
Acedite ad eum, etc.

149. Quanto quis magis ascendiit in Deum, s. THOMAS
tanto plus contemnit temporalia. Super *Epist.*, AQUINAS.
ad Hebr.

150. Ad Deum non acceditur passibus corporis
(cum ubique sit), sed affectibus mentis. In *Summa*,
part. 1, quest. 3, art. 4.

151. Mala, que nos hic premunt, ad Deum ire
compellunt. *Ibid.*, part. 1, quest. 24, art. 4.

152. Tanto longinquior fit homo a Deo, et fri-
gidior in seipso, quanto occupatior, et diuturnior
in negotio externo. Medit. 28, in *Dom. Palm.*,
cap. 2.

153. Tanto magis Deo homo appropinquat,
quanto ab omni solatio terreno longius recedit,
Lib. 3, de *Imit. Christi*, cap. 42.

154. Tanto homo altius ad Deum ascendiit
quanto profundius in se descendit, et plus sibi
vilescit. *Ibid.*

155. Fili, quantum a te vales exire, tantum in
me poteris transire. *Ibid.*, cap. 56.

156. Accedant ad Iesum indigni, ut fiant digni;
accedant mali, ut efficiantur boni; accedant parvi
et imperfecti, ut fiant magni et perfecti. *Prose.*

157. Qui morbidus est, veniat ut sanetur; qui
tepidus est, veniat ut accendatur; qui timidus
est, veniat ut confortetur.

158. Qui tristis est, veniat ut consoletur; qui
aridus est, veniat ut adipe spiritus repletetur; qui
tedio afficitur, veniat ut gaudio recreetur. In
Solilog., cap. 18.

159. Quanto frequenter ad Jesum accesseris,
tanto tibi dulcior et juvandior apparebit. *Ibid.*,
cap. 19.

ACCEDERE AD DEUM.

— 20 —

ACCEDERE AD DEUM.

— 21 —

ACCUSATIO.

— 21 —

ACCUSATIO.

S. ANTONIUS
DE PADUA.

S. VALERIAN. 160. Nihil est tam Deo proximum, quam ho-
minem non esse corruptum. Epist. ad *Monachos*.
161. Quantum homo Deo appropinquaverit,
tantum se peccatorem videbit. Lib. 3, num. 123.

**IN VITIS
PATRUM.** 162. Oportet semper moderate et pie ad Deum
accedere, quantum potest unusquisque mente pro-
gredi, et quantum possunt homines consequi.
Lib. 8, cap. 43.

SENTENTIA PAGANORUM.

ARISTOTELES. 163. Illud est melius, quod optimo propinquius
est 2 de *Cel.*, apud Bedam.

CICERO. 164. Homines ad Deos nulla re proprius acce-
dere perspicuum est, quam salutem hominibus
dando. Lib. 4 *Offic.*, cap. 41.

PLATO. 165. Qui ad Deum proprius accidunt, et qualis
sit Deum communis; ita constanter attribueret
debet consentanei Dei natura, ut constituant
Deum revera esse homini. *Sisygya*, 4, lib. 2, de
Repub.

SENECA. 166. Subsilia in eccl., ex angulo licet.
Epist. 31.

**SIXTUS PHI-
LOSOPHUS.** 167. Corpus quidem tuum incedat in terra,
animis autem semper sit apud Deum. Serm. 48.

168. Animam de terra fides elevat Deum. *Ibid.*
169. Animam accedens ad Deum, per Dei ver-
bum est. *Ibid.* Vide etiam tit. *Apotasia*, sent. 64.

ACCEPTATIO PERSONARUM.

Vide PERSONARUM ACCEPTATIO.

ACCUSATIO.

ETYMOLOGIA EJUS.

COLLECTOR. *Definitio.* Accusatio est, peccatum alterius judicii
indicare. *Vel.* Accusatio est delictio rei de crimine
ad vindicatum proper bonum commune. Accusa-
tor dicitur, quasi ad *causator*, quia ad causa-
tam vocat eum, quem accusat. Lib. 18 *Etymol.*,
cap. 15.

SENTENTIA PATRUM.

ADRIAN. PAP. 1. Qui non probaverit quod objicerit, penam
quam ipso intulerit, patitur. Apud Gratian., in
Decret., part. 2, causa 2, quest. 3, can. *Qui non*.

2. Omnis, qui alius falsa intulerit, puniatur, et
pro falsitate ferat infamiam. *Ibid.*, causa 5,
quest. 6, can. *Omnis*.

3. Plus proficit amica correptio, quam accusa-
tio turbulentia; illa pudorem inicit, haec indignationem
movet. Lib. 8, super *Lue.*, cap. xvii, super
illud: *Increpa illum*.

4. Judicis non est, sine accusatore damnare;
quia et Dominus Iudam furem esse sciebat, sed
qua non est accusatus, minime abject. Super
Epist. ad Rom., cap. v.

5. Inclinavit se Jesus, ut ostenderet quod accu-
satio non est admittenda cum facilitate. *Prose.*

S. AUG.

5. Inclinavit se Jesus, ut ostenderet quod accu-
satio non est admittenda cum facilitate. *Prose.*6. Non enim statim judex debet porrigitur au-
res culibet dicto, nec etiam cum gaudio, sed cum
displacientia suspicere. Serm. in *sabbat.* post *Dom.*

3. *Quadrag.*

7. Cum homo eloquentia famam querit, ad-
stans ante hominem judicem, circumstante homi-
num multitudine, inimicum suum odio immanis-
simus accusans; vigilansimne caveat, ne quid per
lingue errorum dicat coram hominibus, et ne per
mentis furorum hominum auferat ex hominibus,
non cavit. Lib. 1 *Conf.*, cap. 48.

8. Necesse est cum qui aliquem accusat, ha-
bere alterum quem defendat. Lib. 2, *contra Accu-
dem.* cap. 9.

9. Qui disponit arguere, non faciat unde alium
nihil accusare. Ep. 178.

10. Eo est impudentior virtus accusator, quo
fit etiam judicis calumniator. Lib. 3, *contra Cre-
scion.* cap. 61.

11. Quis sibi utrumque audeat sumere, ut cui-
quam ipse sit et accusator et iudex? Hom. 50,
ex *Homil. quinq.*, cap. 4.

12. Accusare vitia, officium est bonorum viro-
rum et benevolentiarum, quod cum malefici agunt,
aliens partes agunt. Lib. 2, *de Serm. Domini in
inventione*.

13. Mitior est accusator, quam qui convincit
severi laudator. Lib. 4, *contra duas Epist. Pelag.*,
cap. 4.

14. Peccata ignorantiae vel negligentiæ melius
accusantur, ut pereant: quam excusantur, ut
maneant. Super *Psalm. cv*, vers. 8: *Et irrave-
runt eum*.

15. In confessione sui accusatio, Dei laudatio
est. Serm. 8, de *Verb. Dom.*

16. Sive nos accusemus, sive Deum laudamus,
bis Deum laudamus, si pro nos accusamus, Deum
laudamus. *Prose.*

17. Quando Deum laudamus, tanquam eum,
qui sine peccato est, predicamus: quando autem
nos ipsum accusamus, ei per quem resurrexiimus,
gloriam damus. *Ibid.*

18. Clausum cor habes, et clavem accusas;
accusa legem, quia percudit libidinem. Serm. 4,
de Verbis Apostoli.

19. Diabolus accusator sanctorum est. In 50
Homilias, hom. 38.

20. Plerique nolunt alios accusare, dum se per
illos cupunt excusare. *Ibid.*, hom. 50.

21. Accusatur Christus, et tacet: bene tacet,
qui defensione non egit. Serm. 4, fer. 2 post
Dom. Palm.

22. Frustra accusatur, qui a judice laudatur;